

OKTOBER-
NOVEMBER

DUHOVNO ŽIVLJENJE 1986

evharistija
kruh življenja
in vez
edinosti

EL CUIDADO DE LA SALUD

La dignidad propia de la vida humana exige la responsabilidad de cuidar la salud, atendiendo a la higiene, la nutrición, el vestido, la habitación, el deporte, la recreación de manera proporcionada y el descanso.

La salud, tanto física como psíquica, que es expresión de plenitud vital, tiene su propio valor: involucra una mayor capacidad física y mantiene un equilibrio integral de la persona. Es también una disposición que favorece la relación armónica con Dios, con los hombres y con la naturaleza.

La enfermedad y el dolor son parte de la vida humana y, asumidos con fe, adquieren un valor excepcional, que conduce a la plenificación del mismo hombre.

Conferencia Episcopal Argentina

BLAGOR DRUŽINI

Blagor družini,
ki ob skrbi za materialne dobrine
ne pozabi na duhovne —
v njej je vsestranski napredek.

Blagor družini,
ki napetosti rešuje z ljubeznijo —
ljuba je Bogu in priljubljena pri ljudeh.

Blagor družini,
ki težave življenja rešuje z Bogom in vzajemno
pomočjo vseh članov —
v njej raste rod življenjskih kristjanov.

Blagor družini,
ki nerazumevanje, zapostavljanje in krivico
prenaša brez želje, da bi vračala slabo s slabim —
ta spreminja svojo okolico.

Blagor družini,
v kateri vlada usmiljenje in odpuščanje —
v njej odseva božje usmiljenje in dobrota.

Blagor družini,
katere člani živijo pošteno in čisto življenje —
v njej prebiva Bog.

Blagor družini,
katere temelj sta nesebičnost in dobrota —
ta izžareva Kristusov mir.

Blagor družini,
ki je pripravljena trpeti za resnico in pravico —
s Kristusom odrešuje svet.

Škofijski liturgični svet v Kopru

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 53

Oktober-november 1986

Misijonski poklic raste iz evharistije

Na misijonsko nedeljo, prej in potem, se bomo bolj živahno zavedali, da je Cerkev zakrament odrešenja za vse narode, da nadačuje Kristusovo zveličavno delo do konca časov. V različnih oblikah in na mnogotere načine se bomo obračali h Gospodu in prosili, naj prebudi naša srca, da se bomo verni čutili bolj poklicane k delu za zveličanje vseh ljudi.

Letopis Cerkve na Slovenskem 1985 pove, da deluje v misijonih okrog 130 slovenskih misijonarjev in misijonark. Tem so se letos pridružili še štirje novi. Vsi prejšnji in novi misijonarji in misijonarke so se navdihovali, odločali in navduševali za misijonski poklic ob evharistiji. Evharistija ima odločilen pomen za vsak misijonski poklic. V njej je navzoč Jezus, ki se podarja vsakemu v izobilju, da more človek sam postati kruh za življenje drugih.

Evharistija je vir misijonstva, vir in višek vsega krščanskega življenja in vsakega popolnega darovanja za evangelij. Jezus je izbral prve sodelavce izmed oseb, ki so bile z njim (prim. Mr 3, 14). Tudi v preteklosti in danes mnogi odkrijejo svoj misijonski poklic, ko so z Jezusom v češčenju, v premišljevanju, v poslušanju, ko ga prejema jo pri sv. obhajilu, ko se dejavno udeležujejo svete daritve, ko mu kot ministranti, pevci in drugi liturgični sodelavci služijo pri oltarju.

Misijonarji posvečajo veliko truda, kako približati in osmisliti ljudem evharistijo, da bi verni začutili, odkod izvira življenje njihovega življenja. Tudi za svoje osebno popolno darovanje, za svojo osamljenost in oddaljenost od rodne zemlje črpajo moč iz evharistije. Kristus, navzoč v kruhu, jim je resnica, pot in življenje. Samo od te resnice morejo duhovno živeti in vzdržati. Z živo navzočnostjo Boga v duši lahko hodijo po svetu in ne umrjejo od lakote. Jezus v evharistiji je njihov vodnik, tovariš, prijatelj in spremljevalec. Če iz Njega živijo, ni nerodovitna nobena njihova zmožnost in sposobnost, saj prav iz Njega zajemajo življenje v največji dejavnosti. Kdor živi iz Kristusa, iz evharistije, je zmožen najhujših naporov in rodovitnega trpljenja. Evharistija jim odkriva vedno nove svetove, ožarjene od večnega Sonca. Tabernakelj, prebivališče nedoumljive božje ljubezni, je cilj njihovih pogostnih obiskov. Izkustvo večike sodobne misijonarke matere Terezije je prav v tem. Sama je dejala: „Če hočemo vzdržati ob takšnem delu, kot je naš misijon v Indiji, moramo vsak dan vliko moliti pred Najsvetejšim.“

V teh dneh in v letošnjem pastoralnem letu, ki je posebej posvečeno evharistiji, se bomo mučili še bolj kakor sicer z Jezusom pred Najsvetejšim. In prav tu bomo spoznali ter začutili, kaj nam je narediti za misijone. Poleg molitve rožnega venca in povabila, naj velikodušno darujemo za misijone, nas bo Jezus v evharistiji razsvetljeval in nam odkrival nove možnosti našega misijonskega dela.

Metod Pirih,

koprski škof pomočnik

Rožni venec

Preprosta, najbolj preprosta molitev, ko se petdesetkrat ponavljajo iste besede angelovega pozdrava, ima tako lepo ime: rožni venec. Moral je biti pesniško navdihnjen, kdor je tej molitvi dal tako ime. Rožni venec je res venec, saj je sklenjen sam v sebi in nima začetka ne konca. Križek nas spomni, da nekje moramo začeti, ne da bi kdaj tudi končali, ampak ponavljamo obhod po teh

jagodah kar naprej: zdaj z veseljem v srcu mad srečnim občutjem, da smo, da bivamo in da z nami živi in biva naš brat Jezus; da smo bili sprejeti kakor je Marija sprejela Jezusa in ga varno in ljubeče nosila; da smo bili rojeni na ta svet in takoj po rojstvu sprejeti v posinovljenje od Boga samega in sicer zaradi njega, ki ga je Devica rodila, darovala, in izgubljenega zopet našla. To je himna našega otroštva, naša mladost. Drugič opravljamo obhod po jagodah rožnega venca

z žalostjo v srcu zaradi trpljenja in smrti, ki ga je moral vzeti nase božji Sin, čeprav je prosil Očeta: Vzemij ta strašni kelih trpljenja od mene, če ni to proti tvojim stvariteljskim in odrešitvenim načrtom. Z žalostjo v srcu pa tudi zaradi svojega trpljenja in smrti, ki je neizbežni delež vsakega izmed nas. Tretji obhod po jagodah rožnega venca pa je že v sijaju velikonočnega jutra, ko je sonce kot na novo umito vzšlo izza judejskih gora in se je zemlja umirila od drhtenja ob Jezusovi smrti in je nastal velik mir odrešenega sveta, kajti uresničila se je neka nova stvarnost: Kristus je vstal, Kristus ni mrtev, Kristus živi. Smrt torej ni konec našega bivanja, ampak začetek novega, ko telo sicer razpade v zemlji, toda mi, naša osebnost, bomo živeli dalje na način kakor ga ne moremo niti slutiti.

Naše življenje ima svoj začetek, nima pa konca, naj bi tak bil tudi rožni venec: nekoč smo ga začeli moliti, naj ga nadaljujemo brez konca. Nekoč je bilo na poti v cerkev nepogrešljivih dvoje stvari: Molitvenik in rožni venec. Moški so oboje nosili v žepu. Še sedaj vidim očeta, kako je vsako nedeljo, preden se je pokrižal z blagoslovljeno vodo in stopil skozi vrata, potipal svoj levi žep, kjer je imel molitvenik in nato še desnega, v katerem je bil rožni venec. Ženske so oboje nosile v rokah, saj so torbico imele samo učiteljice in notarjeva že-

na. Da potne roke ne bi škodovalje molitveniku, so ga ovile z belim robčkom, prav za to priložnost opranim in zlikanim, v molitvenik pa so, vsaj poleti, vtaknile vejico rožmarina, mete ali kake dišavnice. Prste in dlan roke, v kateri so nosile molitvenik, so ovile z rožnim vencem kot v znamenje, da so na „mašni“ poti. Stare ženske so imele velike rožne vence z debelimi rjavimi ali črnimi jagodami in s križcem, ki je bil že ves oguljen in tudi jagode so že davno izgubile svoj lesk, saj so šle že skozi toliko rok njihovih mater in starih mater. Dekleta so nosila manjše rožne vence svetlih veselih barv: belih, modrih, zelenih, rdečih in nežno vijoličastih. Vsem pa je bil rožni venec v ponos in znamenje vernosti, prav tako pa tudi napotek za duhovnika, da ti je podelil maziljenje, če se je zgodila huda nesreča in so v tvojem žepu našli rožni venec.

Tudi danes je rožni venec znamenje tiste v dobrem smislu preproste vere, ki jo je, tako se zdi, tako cenil Jezus, ki pa jo danes naš razumsko usmerjeni svet gleda postrani. Sodobni človek, razumarski dvomljivec, si je dal nalogo, da vse še enkrat preveri, da najprej o vsem podvomi: ali je Bog ali ga ni, je bil Kristus Bog ali ni bil, je sveto pismo božje ali samo človeško delo, kajti sodobni človek hoče vse razumeti, vsemu priti do dna, tudi skrivnosti. Zato se muči in dvomi in raziskuje in razpravlja

Če je še pred kratkim rožni venec veljal za nazadnjaško molitev, se zdaj zopet nekaj spremeni in rožni venec, ki je preživel stoletja, bo preživel tudi naše razumarsko stoletje. Zato pojdemo pogumno s tem svetim znamenjem rožnim vencem v rokah skozi življenje in vsaka zdrava Marija naj bo nov cvet, ki ga poklonimo Jezusu in njegovi Materi.

Lojze Kozar

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE

za oktober

- Da bi laiki velikodušno spolnjevali svoje naloge v Cerkvi in svetu.
- Za laike in organizacije Katoliške akcije, da bi vsi velikodušno prevzemali svoje misijonske naloge.
- Da bi bolnikom in ostarelim po bolnišnicah in domovih omogočili prejemanje svetega obhajila.

za november

- Za Cerkev na Filipinih.
- Za papeška apostolska potovanja po misijonskih deželah.
- Da bi nas evharistična daritev tesneje povezovala z našimi rajniki.

in piše gore knjig in čim več jih napiše, manj je vse skupaj jasno. Kadar raziskujejo ponižni ljudje, lahko njihov trud obrodi lepe sadove, da vsebino razodetja prelijejo v sodobno govorico, ki jo sodobni človek lažje razume in sprejme. Človek, ki je samega sebe poln, pa svoje mnenje podaja kot edino pravilno, samo on je dognal resnico, vsi drugi so v zmoti. Zato imamo vtis, da nekateri, ki veliko vedo, vendarle ne vedo najpreprostejše stvari: da se Bog „modrim“ skriva in se razodeva malim, to je neukim, ampak ponižnim, ki znajo obstati pred skrivnostjo, ne da bi jo zanikali ali hoteli iz skrivnosti narediti prispodobo.

O resnični podobi škofa Rožmana

Pod tem naslovom je slovenski verski tednik DRUŽINA, ki izhaja v Ljubljani, 4. maja 1986 (št. 18, str. 14) objavil zapis, ki ga je kot svoje mnenje v zvezi s trimesečnim pisanjem zgodovinarja Ivana Jana v sobotni prilogi glavnega slovenskega dnevnika DELO z istim naslovom, listu v objavo poslal profesor teologije dr. Franc Perko (Mala Loka, Domžale). Pisec pripomb k Janovi diatribi o dejavnosti škofa Rožmana med okupacijo v uvodu omenja, da je svoje pripombe poslal v objavo Delu 17. marca letos, da pa jih Delo mi objavilo. (Delo je teden dni kasneje dr. Perkove pripombe k Janovemu pamfletiranju v celoti objavilo. — op. pisca). Za pričo svojih trditev v prid škofu Rožmanu pokliče dr. Perko v pomoč tudi zdajšnjega ljubljanskega pomožnega škofa dr. Stanislava Leniča, ki je bil med vojno med najtesnejšimi sodelavci pokojnega, zdaj blatnega ljubljanskega ordinarija.

Dr. Perkovo pisanje skuša v celoti predstaviti dr. Rožmana kot poštenjaka, zavednega Slovenca, moža, ki je s svojim medokupacijskim ravnanjem in nehotenimi posegi v slovensko usodo skušal reševati rojake v tragiki okupacije in protinarodne komunistične revolucije. V svojih prizadevanjih pa pisec nekajkrat nehote pritrudi zdajnemu režimskemu zgodovinarstvu na Slovenskem, ki se po

partijskih zahtevah trudi nalepiti škofu Rožmanu na vso njegovo dejavnost in na njegovo osebnost etiketo narodnega izdajalca. Ta partijski trud je uviden že iz dni sodnega procesa vojaškega sodišča proti škofu Rožmanu avgusta 1946, pa vse do nedavnega blatenja po zgodovinarju Janu. (Ta je znova povzel vse do zdaj zapisane dolžitve proti pokojnemu škofu; ni pridal novih uvidov; ne novih dejstev; pri njegovem pamfletiranju gre za ponavljanje že obrabljenih dolžitev medvojnega ljubljanskega škofa, ki jih partija ne na sodnem procesu, ne pozneje ni uspela dokazati.) Medtem ko dr. Perko prizna, da ob branju Janovega prispevka o Rožmanu človek, ki vsaj malo pozna tedanje razmere (in dr. Perko jih precej dobro pozna, četudi je bil med vojno še mladenič — op. pisca), „vidi, da kljub argumentaciji, ki jo uporablja (Jan), podoba škofa Rožmana le ni resnična,“ brez dokazov, precej smelo zatrdi, kako „danes nihče me zagovarja politične usmeritve, ki je pripeljala do domobranstva, in res je, da je škof Rožman v kriznih časih zagrešil marsikatero za narod in Cerkev usodno napako. Vojaško sodelovanje z okupacijskimi oblastmi proti NOB (narodnoosvobodilni boj — op. pisca) je bilo tako s političnega kot narodnostnega vidika zgrešeno in je objektivno gledano vodilo v

narodno izdajstvo, kljub temu, da so hoteli ostati zvesti slovenskemu narodu.“ (Je ta stavek zapisan „pour la galerie“ — za laskanje partiji, ali pisec resno verjame svojemu peresu?). Dr. Perko v tej zatrditvi prti škofu dr. Rožmanu za narod in Cerkev usodne napake, ki naj bi jih bil med okupacijo zagrešil: ne pove nobene. Pač pa prizna, da so tako škof kot domobranec hoteli ostati zvesti slovenskemu narodu... Tudi ne dokaže pisec dr. Perko z nobenim primerom, kako naj bi škof z okupatorjem (katerim od treh?) vojaško sodeloval proti NOB, pa tudi ne, kje in kako naj bi bil zagrešil narodno izdajstvo. Trditev

o tem škofovem „smrtnem grehu“ je do neznatnosti obrabljena partijska plošča, ki ji mladi intelektualni rod v matični Sloveniji težko verjame. Prav ta rod zahteva danes bolj in bolj resničen, stvaren, nezlagan prikaz medvojne revolucije (NOB), dachauskih procesov (po vojni) in pokola slovenskih domobrancev v Kočevskem Rogu in drugod po Sloveniji (tudi po končani vojni). Uspešno je partijsko nalepko o škofovem medvojnem sodelovanju z okupatorjem in njegovem narodnem izdajstvu junija letos zavrnil v Celovškem Zvonu, v pismu uredništvu, njegov koroški rojak Lojze Dolinar takole: „Očitek, da je škof Rožman sodeloval z okupatorjem na način narodne izdaje, bo tako dolgo prazen, dokler trenutna oblast ne razgrne vsega arhivskega gradiva, iz katerega bi bilo možno rekonstruirati resničnejšo podobo o škofu Rožmanu. Na sploh pa velja pravilo, da je tisti, ki ima vso oblast nad zgodovinskimi viri, pa te vire vztrajno zaklepa, že vnaprej utemeljeno osumljen, da ne govori resnice.“ (Celovški Zvon, Celovec, junij 86, IV, II, str. 89).

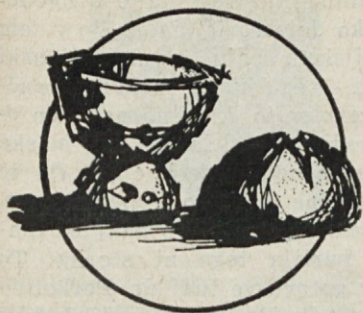
Ploščo o narodnem izdajstvu vseh, ki niso šli z OF (Osvobodilna fronta) je vrgla v slovenski svet Slovenska komunistična partija že jeseni 1941, ko je na tretji seji svojega Vrhovnega plenuma z ustanovitvijo SNOO (Slovenski narodnoosvobodilni odbor) objavila prve štiri revolucijske zakone: prvi med njimi govori o

„zaščiti slovenskega naroda“, ne pred okupatorjem, marveč pred Slovenci. Z njim je bila legalizirana likvidatorska dejavnost VOS OF (Varnostna obveščevalna služba OF) in poudarjeno, da se je mogoče boriti proti okupatorju le v okviru po partiji ustvarjene in vodene OF; vsi, ki bi proti okupatorju nastopali zunaj nje, so narodni izdajalci in bela garda. (gl. Stane Kos, Stalinistična revolucija na Slovenskem I, Rim 1984, str. 169). V začetku 1942 je Vrhovni plenum OF tudi odločil, da so slovenska vojska le partizanske čete in narodna zaščita. (gl. tam, 171). S to odločitvijo so bili med narodne izdajalce potisnjeni kot „bela garda“ vsi člani paramilitarnih organizacij, ki so jih predstavljale Slovenska legija (Slovenska ljudska stranka), Sokolska legija (Jugoslovanska nacionalna stranka) in Narodna legija (skupina okrog dr. J. Šolarja in dr. A. Gosarja): te večinske polvojaške organizacije v ilegali so odločno zavračale vsako vmešavanje mednarodnega komunizma v reševanje slovenske narodne usode. Legije so vodili legalni, še pred začetkom vojne demokratično izvoljeni narodni politični predstavniki, medtem ko je bil ves kader KPS z njenimi najvišjimi forumi v službi Kominterne (komunistična internacionala) v Moskvi.

Dr. Perko prizna, v svojih opombah Janu, kako je „znano, da je bil Rožman zaveden Slovenec in se je prav zaradi svojega slo-

venstva moral po prvi svetovni vojni umakniti s Koroške...“ Ni razumljivo, zakaj pisec škofove obrambe malo prej plašno povzame partijsko dolžitev o narodnem izdajstvu. Ne omenja dr. Perko besed, ki jih je dr. Rožman izgovoril na eni mnogih zanj ponižujočih poti k laškemu okupatorju, ko je šel posredovat za internirane, zaprte in za talce: „Po vojni mi bodo morda očitali sodelovanje z okupatorjem, ker hodim na takšne obiske. Nihče pa ne ve, koliko notranjega odpora me stane ena sama taka pot k okupatorju. Toda moram iti, da prosim za naše trpeče ljudi...“ (CZ, junija 1986, 89) To škofovo izjavo je dr. Perku prav gotovo posredoval pomožni škof dr. Lenič, ki mu jo je bil oblateni škof zaupal. Zakaj je dr. Perko ni zapisal, četudi se v uvodu sklicuje na pomočna pričevanja dr. Leniča?

Za spomenico visokemu italijanskemu komisarju Emiliju Grazioliju septembra 1942 domneva dr. Perko, da jo je bil napisal „verjetno narodni odbor“. Prav gotovo dr. Perko ve, da septembra 1942 še ni bilo na Slovenskem nobenega narodnega odbora; ta se je konstituiral šele jeseni 1944. Spomenica Grazioliju je bila pisane najrazličnejših predstavnikov slovenskega demokratičnega političnega in kulturnega življenja; sad sestanka pri ljubljanskem škofu, kamor so bili povabljeni in so tudi prišli OF naklonjeni pisatelj Finžgar, literarni kritik dr. Koblar in univ. prof. dr. Milan

Vidmar (brat predsednika OF kritika Josipa Vidmarja). Znano je, da je bil Grazioli ob branju te „škofove“ spomenice „ves divji, da si upa kdo fašistični oblasti delati očitke, ki po njegovem naziranju sploh niso utemeljeni“. (gl. S. Kos, Stalinistična revolucija na Slovenskem I., 227.)

Iz dr. Perkovega zagovarjanja škofa Rožmana izzvani trditve, da je bil škof napačno usmerjen. V čem je bila ta njegova napačna usmerjenost, ne pove določno. Pravilno pa navaja okoliščine, ki so škofa vodile „do take usmerjenosti“ (do odklanjanja OF in partizanstva). Potrdi, kar je protikomunistični tabor na Slovenskem trdil že med vojno in še trdi: „1. KP je politično spretno povezala narodnoosvobodilni boj s socialno komunistično revolucijo. S tem je nasprotnike komunizma postavila v situacijo nasprotnikov NOB.“

Nesmiselno bo razpravljanje o slovenskih protikomunistih, o vaških stražarjih in domobrancih, pa o partizanih, dokler se Sloven-

ci ne bomo zedinili ob zgodovinski resnici:

NOB (narodno osvobodilni boj) ni bil vseslovenski boj proti okupatorju, marveč komunistična revolucija; ne oboje, marveč le drugo. Za to trditve dokazov ne manjka. Dokaz je že v 8 temeljnih točkah OF; razvidno je tudi iz vsega, kar je KPS pred začetkom revolucije in ob njeni vstaji sprožila: pojav „bele garde“ in državljanska vojna (ne le v Sloveniji, ampak na vsem jugoslovanskem ozemlju). Belo gardo si je izmislila KPS; to zgodovinsko dejstvo je potrdil tovariš Vojko (Ivan Nemeč) na partijski konferenci na Kočevskem Rogu julija 1942: „Bela garda je plod nas samih!“ (Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, Ljubljana 1964, knjiga 2, str. 232). Da je bil NOB res le revolucija in državljanska vojna, je povedal Edvard Kocbek: „Med nami se je odprla najhujša vojna, bratomorna vojna... Državljske vojne mi mogel nihče več ustaviti, čeprav na partijski strani ni smel o njej nihče govoriti. Tito je po zagrebškem 'Vjesniku' (24. maj 1972) to potrdil tudi za Slovence, ko je govoril o razmerah v ostali Jugoslaviji: „Slično je bilo i u Sloveniji. Bio je to, dakle, gradjanski rat. No o tome nismo htjeli govoriti u toku rata, jer nam to ne bi koristilo.“ Slovenija je postala prostor najhujšega prelivanja krvi, izgubam vojaških operacij so se pridružile vedno pogostejše likvidacije v osvobodilnih vrstah.“

(Boris Pahor-Alojz Rebula, Edvard Kocbek, pričevalec našega časa, Trst 1975, str. 146).

Pokojni dr. Dušan Pirjevec-Ahac, vodilni politični komisar v partizanstvu, je ob robu življenja kot vseučiliški profesor pisal dnevnik. 25. julija 1975 je med drugim zapisal: „Samo državljanska vojna je lahko povsem in v celoti potrdila projekcijo in samozasnutek KP. In samo državljanska vojna je odpirala zanesljivo perspektivo zmage KP in prevzema oblasti, kajti treba je že enkrat razumeti, da je bistveni cilj KP: oblast in samo oblast. V tem smislu je na neki način stališče KP v OF dvosmiselno, vendar jasno in z jasnim ciljem, tj. dialektično. Treba je priznati, da je OF dialektična mojstrovina, in dialektično razumemo kot gibanje oblasti in moči.“ (Dušan Pirjevec, Dnevnik in spominjanja; Nova revija, Ljubljana 1986, letnik V, šte. 45, str. 53.)

NOB ni bil patriotičen boj za osvoboditev Slovencev, ki so trpeli pod tremi okupatorji. Komunistična partija je svojo revolucionarno pustolovščino začela šele po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo, po 22. juniju 1941 (prvi oklic KPJ na oborožen upor proti okupatorju je iz začetka julija 1941); se pravi — dobra dva meseca po nemškem napadu na Slovenijo. Kaj je KPS počela ta dobra dva meseca?

Dr. Perko pogrešeno trdi, da je KP „politično spretno povezala narodnoosvobodilni boj s socialno

komunistično revolucijo“. Zgodovinsko dejstvo je, da je šlo v tem partijskem boju — državljanski vojni — izključno za komunistično revolucijo, ki si je narodno osvoboditev nadela le kot masko za uspešnejši tek k cilju. Če te trditve ne drže, bo treba nasprotno šele dokazati. Do zdaj slovenska partija tega ni storila. To prav gotovo ve tudi dr. Perko.

Trdi dr. Perko, da je bil komunizem takrat znan le v konkretni obliki stalinskega tipa... Cerkev je bila tedaj splošno usmerjena antikomunistično... Škof Rožman je ponovno poudarjal, da se bori proti „brezbožnemu komunizmu“.

Med vojno, pa tudi pozneje, po komunističnih (danes socialističnih) državah mi bil poznan noben drugačen komunizem kot v „obliki stalinskega tipa“. Komunizem po svetu do danes te oblike ni spremenil, čeprav za simpatije pri svetovni javnosti Stalina in njegove metode policijske države navidezno zavrača. Vse komunistične države so še danes totalitarne, policijske; poslužujejo se enakih metod, kot so bile v veljavi pred in med vojno v ZSSR. Goli otok v Jugoslaviji je še danes kletka po državi preganjanih državljanov, ki ne soglašajo s komunistično partijo. V vseh komunističnih državah — od Kube do Kitajske — sta še danes partija in politična policija prvi in zadnji gospodar, prav kot je to uveljavil že Stalin.

Cerkev ni bila nikoli antiko-

munistična: njen nauk, poslanstvo in dejavnost sta visoko nad vsakršnim priložnostnim političnim in ideološkim izmom. V komunizmu je gledala in še vedno gleda Cerkev zlo, ki človeka s svojim materialističnim naukom ne more osrečiti. Zato ga je, podobno kot druge novodobne zmotne, obsodila že v dneh Leona XIII.; ne manj odločno pa je njegovo nemogočnost razgalil v svoji zadnji encikliki Janez Pavel II.

Škof Rožman je bil kot škof po vesti dolžan upreti se komunistični miselnosti; v tem je čisto preprosto sledil cerkvenemu nauku. Če je to storil odločno, kot je storil, je tako ravnal, ker smo se bili Slovenci med vojno znašli sredi resnične komunistične revolucije.

Prizna dr. Perko, da je bila „OF... ena izmed ljudskih front, ki jih je Kominternina priporočala kot sredstvo za doseg revolucionarne oblasti.“ Nesmisel je potem, ko isti OF in NOB; saj je po njegovi zatrditvi očito, da je šlo pri OF za zvarek mednarodnega komunizma, ne pa za pravo narodnoosvobodilno gibanje.

Dr. Perko trdi, da je bil po dr. Koroščevi in dr. Kulovčevi smrti

— oba vodnika mekdanje SLS — „po sili razmer škof prisiljen odločati tudi o političnih zadevah“. Svoje trditve ne podpre s primeri. Res pa je, da so slovenski demokratični politiki v začetku okupacije škofu Rožmanu ponudili politično vodstvo; škof je ponudbo odločno odklonil, kar je tudi izpričano.

Pravilno je priznanje, da je „začetek domobranstva, to je vaške straže... deloma povzročilo tudi ostro nastopanje proti možnim nasprotnikom revolucije...“

Vaške straže in domobranstvo nista ista vojaška organizacija. Perkov „deloma“ je odveč: iz partijskih zgodovinskih virov je dokazano, da je komunistična VOS obogatena s partizanskimi „ekscenzi“ še pred prvim pojavom oboroženega odpora proti revoluciji likvidirala samo v Sloveniji okrog 5.000 ljudi. (gl. Mladika, Trst, 1985, šte. 2-3, str. 23) Vaške straže, ki so se po 8. septembru 1943 preuredile v slovensko domobranstvo, so bile docela naraven pojav človekove samoobrambe pred napadalcem. Ker je napadalec-partizan nastopal z orožjem, je bila tudi bramba proti njemu možna edino z orožjem. Ker brambovci orožja miso imeli zadoosti, so ga zahtevali od okupatorja (ki je bil sicer po mednarodnem pravu dolžan v deželi ohraniti in zavarovati red in mir in zaščititi napadane). V tem je vse „izdajstvo“ domobrancev. Edvard Kardelj (Sperans) je pred vojno v reviji Sodobnost zapisal: „Mi

bomo klerikalce prisilili, da bodo šli v izdajstvo.“

Bližnji sodelavec škofa Rožmana med vojno je zapisal: „Bele garde nikdar ne bi bilo, če bi ne bili partizani začeli po vaseh pobijati vse morebitne nasprotnike komunistične revolucije... Rožmanov delež pri tem je le v tem, da so k njemu prihajali zastopniki vseh strank in ga prosili za pomoč... dnevno so prihajale vesti o novih umorih... Sprožil se je plaz, ki ga ni bilo več mogoče zaustaviti. Dobro vem, da je Rožmanu vsako nepravilno dejanje, ki so ga povzročili mnogi zaleтели, tudi nekaj kaplanov je bilo takih, povzročalo veliko nevoljo in skrbi.“

Ob sklepu svojega pisma Delu je dr. Perko zapisal, kako bomo morali „na resnično podobo škofa Rožmana... najbrž še počakati, ne samo, da bodo na razpolago vsi dokumenti, tudi razbremenilni, ki so v postopku sodne obravnave proti Rožmanu izginili, ampak tudi zato, da se bo v zgodovinski oddaljenosti umaknila neposredna zainteresiranost za tako ali drugačno podobo in bo mogoče ocenjevati brez manipulacij z dejstvi in dokumenti.“ To trditev podpišemo.

Že 1984 dr. Konciliija, duhovnik, sin partizanskega prvoborca, na vprašanje, ki sta mu ga o dr. Rožmanu zastavila urednika Nove revije Peter Vodopivec in dr. Taras Kermauner, meni, „da je treba razširiti in poglobiti zgodovinsko sodbo o tem spornem ško-

fu in vzeti v pošte v vse njegovo življenje, tudi tisto versko med okupacijo in njegovo karitativno dejavnost (npr. posredovanje za zaprtega komunista Toneta Tomšiča).“ Konciliija si želi vsestranske ocene neke osebnosti in vprašuje, ali so enkrat dane ocene večne. (gl. Nova revija, 22-23, str. 251). Peter Vodopivec je 28. junija 1984 zapisal v ljubljanskem dnevniku Delo: „Za zgodovinski spomin ni pomembno le, kako so ljudje nekdanj ravnali, temveč tudi, zakaj so ravnali tako kot so.“

Ivana Jana pisanje v ljubljanskem Delu letos je naletelo na meugoden odmev; posebno očit je bil ta ob izjavi ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolitana dr. Šuštarja v govoru na bogoslovni fakulteti v Ljubljani ob vsakoletni počastitvi spomina sv. Tomaža Akvinca. Rožmanov naslednik na sedežu sv. Maksima v Ljubljani je proti pamfletiranju škofovega spomina v glavnem slovenskem dnevniku odločno protestiral: „Iz prepričanja sem odgovoril, da se Cerkev zgodovinske resnice, tudi če je zanjo neprijetna in boleča, ne boji. Toliko bolj pa nas boli in toliko bolj obžalujemo, da se zadnje čase v osrednjem slovenskem dnevniku na tak način prikazuje osebnost in delo pokojnega profesorja Teološke fakultete in ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana. V teh člankih je toliko pristranosti, toliko polresnic, samovoljnih razlag in zlonamernega mamigovanja in sumničenja, da ga odločno odklanja-

mo in se upravičeno sprašujemo, čemu to in kaj je danes namen tega pisanja.“ (Družina, Ljubljana, 16. marca 1986, šte. 11, str. 8) Ni daleč od resnice na to netropolitovo vprašanje Delu odgovor, ki ga je zapisala tržaška Mladika, „da je med duhovščino v Sloveniji šel glas, da je Janov podlistek proti škofu Rožmanu v ljubljanskem DELU hotel biti protipoteza politične oblasti proti misijonu v Ljubljani...“ (gl. Mladika, Trst, 1986; 4, str. 49) Prav v dneh Janovega pamfletiranja škofa Rožmana je bil v Ljubljani po vseh župnijah velik in izredno obiskan misijon, ki je prav gotovo buril pravoverno komunistično partijskost.

O škofu Rožmanu res še ni napisana zadnja beseda. Dr. Perko se je v svojem dopisu Delu potrudil, da bi osvetlil in počistil njegov po partijskih piscih „onesnaženi“ lik. Ni povsem uspel, kot smo spredaj pripomnili in pokazali. O tem spornem slovenskem škofu, ki je med zadnjo vojno in komunistično revolucijo v Slove-

niji stal na braniku slovenskega krščanstva v dneh najhujše narodne preskušnje, je tudi pokojni zgodovinar NOB dr. Metod Mikuž svojim učencem na ljubljanski univerzi priznal: „o Rožmanu še ni izrečena dokončna sodba zgodovine...“ (gl. Katoliški glas, Gorica, 5. julija 1984, šte. 27). Dokaz, da Mikuž v svoji debeli zgodovini o NOB, pa tudi v zborniku Ljubljana v ilegali, kjer predstavlja škofa Rožmana kot izdajalca zaradi njegovega odpora mednarodnemu komunizmu, le ni tako povsem prepričan o svojih zapisanih trditvah.

Dokončno bo odločila zgodovina: kadar bodo nepristranskemu zgodovinarju na voljo vsi arhivi, tudi partijski, tudi škofov, ki je ob procesu 1946 čudno izginil.

Slovenski svet na svobodnih ameriških, evropskih in avstralskih tleh gleda v škofu Rožmanu pravega pričevalca svojega časa: potrdilo vere prednikov, za katero je že med vojno padlo tisoče Slovencev, po vojni pa novi tisoči v roškem in teharskem genocidu. Za ta pokol zdaj nova slovenska generacija v domovini od svojih partijskih zgodovinarjev in oblastnikov terja resnico in obračun. Ne dvomimo, da bodo prizadevanja med mladimi v Sloveniji prej ali slej obrodila sad: resnica ne more biti večno teptana. Tudi resnična podoba škofa Rožmana se bo v nji razkrila brez partijskih etiket izdajstva in kolaboracije z okupatorjem.

Nikolaj Jeločnik

In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

13. oktobra 1946

Žegnanjska nedelja je danes. Doma je bil to vesel praznik zahvale dobremu Bogu za vse prejete darove, ki nam jih prinaša sve-tišče ob vsakem našem obisku. Danes mi je hiša božja še posebno draga. Samo v njej, ko se pogovarjam s predobrim Bogom, najdem tolažbo svoji zbegani duši. Če se me pollašča silna dušna stiska, če me dvom že nalamlja, v tej skromni lesenih cerkvi najdem tolažbo. Kako zelo revna je ta naša cerkva! Leseni slabo zgrajena baraka, z majavimi okni in špranjastimi stenami. V njej ni veličastnega oltarja, ki bi ga bile izdelale umetniške roke. Iz konzervnih škatelj so begunske roke napravile svečnike in lučke. Med staro šaro so nekje pobrali steklene lestence, jih očistili in popravili in zdaj služijo dobro svojemu namenu, begunec — samouk pa umetniško nadarjen — je naslikal kopijo brezjanske podobe Marije Pomagaj. Vsak košček cerkvene opreme izpričuje begunsko revščino, ki pa je prežeta z ljubeznijo do božjega hrama. Cerkevne posode so begunci nakupili s svojimi poslednjimi groši. In ta naš zvonik! Lesen stražni stolp, s katerega so nek-daj — ni še dolgo tega — za ljudmi naše vrste, ki jim je po-

stalo življenje že nezno in so skušali uteči, regljale svojo smrtno pesem, je zdaj naš zvonik. S tega stolpa trikrat na dan — dan za dnem — se dviga ubrano zvonjenje nad taboriščem in proti nebu. Kako zvočno ubrani so ti naši izredni zvonovi — stare železniške tračnice! Okoličani tako ubranega zvonjenja in slovesnega prihrkovanja nikdar prej niso slišali.

Z vsemi nitmi svojih src smo zvezani s to našo skromno cerkvico in smo na današnji praznik zanjo Bogu iskreno hvaležni. Samo v tem prostoru prebiva v tem lesenem mestu srce, ki nas resnično in neizmerno ljubi; samo v tej lesenih revščini živi Bitje, ki nas razume in nam pomaga, tukaj sredi tega beraško revnega lesenega mesta živi Jezus — naš Jezus!, naš edini prijatelj in edini resnični, umevajoči zaveznik. Vse drugo pa je hinavščina, lažniva sebičnost.

Sonce tone za gorami in njegovi poslednji žarki objemajo vrh mogočnega Spitzkofla. Tiho se plazi mrak v dolino, dan ugaša in z njim bo šla v pozabo žegnanjska nedelja. Ostala pa nam bo naša ljuba cerkva Marije Pomagaj.

16. oktobra 1946

Z današnjim dnem začinjamo štiri tedne trdega stradanja. V

tej periodi bomo prejemali dnevno na osebo po 5 dkg. kruha. Že do zdaj smo imeli zelo pičlo hrano, odslej bo še slabše: zjutraj meslaskana črna kava, opoldne juha, na kateri je v glavnem zakuhana le posušena zelenjava, zadnje čase redno le zelje in špinaca. To je še ostanek iz memških vojaških zalog; za večerjo črna, neslaskana kava. Ob tej hrani naj človek živi in dela. Tega namernega stradanja Avstrije, in ne le nas beguncev, ne razumem in ne razumem. V Jugoslavijo, ki je agrarna država in si je že dokaj opomogla, saj svojeci pišejo, da kar dobro živijo, UNRA še vedno uvaža živež; za Avstrijo, ki nima polja in strada, nima živeža! Ne verjamem v pomanjkanje živeža v svetu, saj beremo v časopisih, da je bila lani in letos izredno dobra letina. Pa vsi govorijo in napovedujejo katastrofalno lakoto. Pa tudi v tem pisanju in govorjenju niso dosledni: enkrat

je lakota v Evropi premagana, drugič je na pohodu. Teta iz Severne Amerike nam piše, da nimajo pšenične moke in da je sladkor na nakazniče. Kaj je zdaj vse to? Ali res ni živeža? Ali pa je vse to le gospodarsko izsiljevanje za politične in razne druge koncesije? To pa mislim, da tako stanje dolgo trajati ne more. Ljudje marsikaj prenesejo, le načrtnega stradanja ne.

Snoči sem zvedel, da je v zaporu Ludvik Puš. Drug za drugim romajo v ječo naši odlični in vplivni ljudje, zaenkrat le taki, ki stanujejo zunaj taborišča. Že od 6. septembra sedi v ječi v Celovcu dr. Basaj in je v veliki nevarnosti, da ga izročijo; od 7. t. m. je v ječi prav tam inž. Remec in škof Rožman je v veliki nevarnosti, da ga zapro. Mi smo v resnici ljudje brez pravic, kakor je to odkrito povedal dobri g. Corselis. Ne priznajo nam niti človeških pravic; če jih v be-

sedah priznavajo, jih v dejanjih zanikujejo. Počutimo se kakor preganjana in zasledovana divjad, smrt neprestano ma nas preži. Komunistični režim v domovini se iz dneva v dan utrjuje in vrata našega povratka se vedno tesneje zapirajo in, kot vse kaže, se nam ne bodo več odprla. Pač, noč in dan so tudi v domovini za nas odprta arestov vrata!

24. oktobra 1946

Jesenski mraz pritiska in z vrhov gora se vsak dan nižje v dolino pomika snežna odeja. Jate divjih gosi in rac priletavajo iz severa in se spuščajo na vodno gladino Drave, ki je postala smaragdno zelena in se je, kakor da je tudi njej mraz neprijeten, stisnila v že kar ozko strugo. Ni več lepih sončnih dni in megle se leno vlačijo po gorah. Sonček nam včasih opoldne še prijazno pomežika v sobice, a tudi to bo minilo, ker kroži vsak dan niže nad Rauchkoflom.

V Tristahu terice tarejo lan. Ko jih od daleč opazujem, približati se jim ne upam, ker terice so vseh muh polne, se mi zdi, da sem doma. Enako živahne so tudi tirolske terice, jezične, menasitne, na piki imajo moške, le veselega petja ni slišati. Gospoda delegata dr. Jagodica in msgr. Škerbca, ki sta zašla preblizu, so popadle in opletle, le pezdirja jima v hlače niso upale nasuti in ju s sajami namazati; ker so ju opletle, sta se morala seveda odkupiti, pa —

joj! — oba sta bila brez božjaka v žepu. Ej, čudna zadeva ostati tericam dolžan! Kako sta se izmazala, nista povedala.

25. oktobra 1946

Kakor strela iz jasnega je med nas udarila novica, da mora do konca novembra letošnjega leta biti taborišče razpuščeno in da nas bodo razselili. Ruse bodo baje poslali v St. Martin, iznance v Trefling, ostale pa v Spittal in Bistrico.

Danes sta bila odpeljana v zapor dr. Blatnik in Janko Mernik.

27. oktobra 1946

Zadnja nedelja v oktobru in praznik Kristusa Kralja. Dobili smo prvi sneg v tej jeseni. Dopoldne smo imeli po glavni maši lepo akademijo v čast Kristusu Kralju. Zelo posrečena je bila zborna deklamacija, ki jo je sestavil župnik Gregor Mali. Gospod France Kremžar pa je imel lep in ognjevit govor. Dobro je užgal polno dvorano dobrih ljudi.

Zvečer smo igrali Vombegarjevo „Vodo“. Ljudje so se prav imenitno zabavali. V teh težav in žalosti ter skrbi polnih dneh se takele zdrave komedije kar dobro priležejo, ker ljudje vsaj za nekaj časa pozabijo na skrbi in težave ter se od srca nasmejejo.

Toda iz Vode bi skoraj nastala — povodenj. Kmalu bi nastal potop v žganju. Kje so ga staknili, ne vem, toda nekateri igrali

ci so se ga dobro nalezli. Kuc se ga je pošteno nalokal in večkrat ni vedel, kje je, kaj šele, kaj naj govori. Občinski odborniki pa so na seji tako pljuvali, da je bil komandant, ki je sedel prav blizu v prvi vrsti, verjetno ves moker. Ne vem, ali je to zapazil, ker se je od sile krohotal, čeprav ni nič razumel. Ta seja je bila resnično nekaj svojskega, in vendar je tekla in dobro končala.

1. novembra 1946

Prvi petek — praznik Vseh svetnikov. Za prvi petek nas je Gospod zopet krepko potipal s preselitvijo na slabše v vseh ozirih. Prvi petek — nova preizkušnja, nov križ — to postaja v našem begunskem življenju že tradicija in kar s strahom pričakuje-

mo ta dan. Doklej, Gospod, nas boš za svoje izvoljene dneve še tako trdo preizkušal!

Siv pust dan. Megle se vlačijo po dolini in po malem ves dan dežuje. Moje misli so doma: oče je popolnoma sam tam na božji njivi sv. Petra v Radečah. Nikogar ni, da bi mu na grobu prižgal luči. Mama mi je pisala, da ne pojde na grob, dokler se ne vrnem. Ne vem, če bo potemtakem še ta kraj sploh videla.

Jože, nesrečni fant, kje ti počivaš in spiš večno spanje? Ali so tvoj grob hladni valovi Save, ali pa čakaš vstajenje mekje na prelepi in z nedolžno krvjo napoljeni slovenski zemlji? Strašna žalost mi danes stiska srce. Toda ti si že prestal, sam Bog pa ve, kaj še nas čaka, kakšne strašne preizkušnje in trpljenje nam še Bog pripravlja. Ta strah pred temno bodočnostjo je hujši od smrti.

Utehe iščem v molitvi zate, moj mučeni brat, in zase. Ne morem ti lučke prižgati, saj je miti nimam in je tudi nimam kje dobiti. Prižgal pa sem ti mnogo lučk pred Jezusovim najsvetejšim Srcem, da bi se te usmilito, če si pomoči še potreben. Veliko bom molil te dni za tebe in najinega očeta. Njega je pobrala prva vojna, tebe druga, hujša od prve.

Tudi mjava tujcev v Lienzu je letos sprejela v svoje naročje mnogo naših ljudi, doslej 40. Od teh je polovica otrok. Bog bodi vsem milostljiv!

France Pernišek

Izjava Slovenskega narodnega odbora

Slovenski narodni odbor je v mesecu juliju 1986 poslal emigrantskim organizacijam narodov Jugoslavije naslednji poziv:

Ob spominu na neštete žrtve komunističnega totalitarizma med našimi narodi poziva Slovenski narodni odbor vse narode Jugoslavije, da se **tako doma kakor v emigraciji združijo v skupnem odporu do sedanjega režima** in se prično pripravljati na prihodnost po njegovem zlomu.

Slovenski narodni odbor je mnenja, da je mogoče urediti prihodnost narodov Jugoslavije edinole s sprejetjem načela, da imajo **vsi narodi Jugoslavije pravico do samoodločbe** glede svoje državne in družbene ureditve.

Vsak izmed narodov Jugoslavije ima pravico do politične svobode in samostojnosti. V ta namen naj narodi na demokratičen način, s sklepom večine svojih svobodno izbranih predstavnikov ali z ljudskim glasovanjem **izglasujejo ustanovitev svoje samostojne države** kakor tudi način morebitne mednarodne povezave.

Prav bi bilo, da bi se zastopniki posameznih narodov v emigraciji pogovorili in zedinili glede načel in postopka, pa katerih bi bilo mogoče izvesti zgoraj navedene zamisli po zgledu „Demokratske alternative“, sprejete v Stanstaetu, v Angliji, leta 1963.

Ves postopek demokratizacije naj bi se izvršil v naprej določenem in omejenem obdobju, pri čemer bi mogla služiti kot koristen vzorec „Slovenska formula“, ki jo je leta 1960 predlagal dr. Miha Krek.

V omenjeni prehodni dobi naj se **začrta ohrani sedanja razdelitev Jugoslavije na republike**, na katere bo treba prenesti v čim večji meri politične, gospodarske, administrativne in varnostne odgovornosti.

Potem, ko bodo narodi jasno izrazili svojo voljo, naj se na miren način izvrši prehod v novo državno in družbeno ureditev.

Za Slovenski narodni odbor:

Predsednik:

Rudolf Smersu l. r.

Tajnik:

Dr. Ludovik Puš l. r.

Tajnik:

Dr. Peter Urbanc l. r.

Teologija osvoboditve

Ovisnost in neenakost med ljudmi je v vseh dobah označevala družbene odnose. A nikoli ni človeštvo tako kot danes težilo po svobodi in meomejeni posesti življenjskih sredstev. Razlike med vladajočimi sloji in obvladanimi množicami in med revnimi in bogatimi se vsak dan bolj občutijo kot prepad in nevzdržna sramota, ki kliče k pravočasnemu streznjenju, da se ustavijo krivice in odvrnejo pretresi, kateri bi lahko prinesli še hujše posledice. Ti klici se povečini nanašajo na področje tako imenovanega tretjega sveta in so v določeni meri očitno upravičeni. Žal ne majdejo tolikega razumevanja tudi stiske in krivice, ki jih trpe ljudstva pod komunističnimi vlada-
mi.

Medtem ko ostaja v tako imenovanem drugem svetu skoraj ves odpor v srcih potlačenih in se le kdaj izrazi v nastopih pogumnejših posameznikov, pa drugje lahko vstajajo organizirana misel-

na in akcijska gibanja, ki se že silovito potegujejo za socialno pravičnost in svobodo.

Tudi v naročju Cerkve, ki ni samo učiteljica večnih resnic, ampak je tudi usmerjevalka k pravičnemu in ustreznemu družbenemu življenju, se pojavljajo nastopi, ki zadevajo današnjo družbeno problematiko. Razen uradnih listin in pastoralnih posegov, med katera štejejo tako pomembna papeževa potovanja, so tudi dokaj odmevni nekateri miselni tokovi, ki posebno v Latinski Ameriki ponujajo nove poglede in hočejo preusmeriti miselnost. Govor je celo o novih teologijah in tako slišimo o nastopih teologije socialne osvoboditve, o črnski teologiji, feministični teologiji in še o čem.

Ob tem idejnem vrvenju, ki mu sicer ni odrekati stvarne podlage v mnogokje težkih razmerah in tudi ne dobrega namena, a prinaša tudi miselno zmedo in kdaj celo hude odklone od kr-

ščanskega duha in kršitve cerkvene discipline, se je zdelo nujno, da avtoritativno spregovori uradno cerkveno učiteljstvo.

Tako je kongregacija za verski nauk izdala avgusta 1984 listino z naslovom „Navodilo o nekaterih vidikih teologije osvoboditve.“

Listina ima za namen opozoriti na odklone in nevarnosti, ki jih vsebujejo nekateri tokovi teologije osvoboditve, ker si premalo kritično pomagajo s pojmi, izposojenimi pri marksistični misli. To opozorilo je narekovala gotovost, da taki ideološki odkloni neogibno vodijo v izdajo stvari revežev, pa tudi neprestana odločenost Cerkve, da se z njej lastnimi sredstvi bojuje za obrambo in pospeševanje človekovih pravic, posebno revežev.

Teženje in njegovi izrazi

Navodilo na začetku ugotavlja, da je znamenje današnjega časa tudi teženje ljudstev po osvoboditvi in ima posebno močan izraz v gibanjih obubožanih plasti. Krepi se zavest človekovega dostojanstva in prebuja zahteva in volja po bratskem, pravičnem in mirnem življenju. Revščina se občuti kot žalitev dostojanstva in neenakost med revnimi in bogatimi deželami ali družbenimi plastmi kot neznosna sramota. Prepad med njimi se še večja ob spominih na določene kolonializme in ob pogledu na današnje oboroževalno tekmovanje.

Teženje po pravici in dejan-

skem priznanju dostojanstva se izraža v številnih političnih in družbenih gibanjih, katera pa so pogosto ujeta v ideologije, ki zakrivajo ali pačijo njegov pomen ali priporočajo nečloveško nasilna sredstva.

Osvoboditev — krščanska tema

V skladu s teženjem po osvoboditvi se je v deželah Latinske Amerike najprej porodilo gibanje z imenom teologija osvoboditve, ki ga žene zavzetost za pravico in je namenjeno žrtvam zatiranja. A pri njegovem pristopu lahko razlikujemo več pogosto nedružljivih načinov, kako naj krščansko pojmuje uboštvo in kako naj se zavzemamo za pravico. Razen tega so v nauku njegove meje slabo opredeljene.

Teženje po osvoboditvi je res treba tudi teološko obravnavati in utemeljevati, a to mora biti v luči razodetja in sledeč njegovi avtentični razlagi po cerkvenem učiteljstvu.

Svetopisemski temelji

Teologi so danes posebej poklicani, da poglobljajo nekatere svetopisemske teme v zvezi z vprašanji o svobodi in blaginji.

Najprej je treba imeti pred očmi, da ima vsaka sužnost najglobljo korenino v sužnosti greha in da le življenje v Duhu označuje svobodo v celotnem smislu. Svetopisemsko pripoved o izhodu iz Egipta ni razumevati samo kot

osvoboditev izpod tuje oblasti, ampak kot dogodek v oblikovanju izvoljenega ljudstva, izhodišče za sklenitev nove zaveze in spreobrnjenje src, za nas torej kot podobno krsta. Psalmisti ne govore o bedi kot o posledici družbenega stanja ali političnega zatiranja, marveč kot o posledici mržnje, krivice, prestopka. Preroki opozarjajo na zahteve pravičnosti do ljudi, ki je neločljiva od pravega razmerja do Boga.

Tudi po novi zavezi more do prenove priti le v globinah srca. Vsak človek nam je bližnji, zapoved ljubezni se zdaj nanaša na vse ljudi. Uboštvo nosi znak Gospodove mavzočnosti in trpeči ali

preganjani so izenačeni s Kristusom. Greh je najgloblje zlo, ki človeka zadeva v srčiko njegove osebnosti in osvoboditev od greha je iztočnica vseh drugih osvoboditev. Nova svoboda, ki jo je prinesla Kristusova milost, mora zato nujno odmevati tudi na družbenem področju.

Družbenega zla bi ne smeli videti le v slabih gospodarskih, socialnih in političnih strukturah. Dobre ali slabe strukture so sad človekovega delovanja in zato najprej posledice, šele potem vzroki. Da bodo strukture boljše, mora najprej človek začeti živeti in delovati kot nova stvar v ljubezni do bližnjega ob uspešnem prizadevanju za pravičnost, v obvladovanju samega sebe in splošnem izvrševanju kreposti.

Glas učiteljstva

Cerkveno učiteljstvo ne zanemarja skrbi za prebujanje krščanske vesti k pravičnosti in solidarnosti po nauku, obseženem v razodetju.

Spomniti je na novejšje papeške listine Mater et Magister, Pacem in terris, Populorum progressio in Evangelii nuntiandi in na koncilsko pastoralno konstitucijo o Cerkvi v sedanjem svetu. Sedanji papež se je ob teh vprašanjih ustavil v okrožnicah Redemptor hominis, Dives in misericordia in Laborem exercens, pa v številnih govorih na sprejemih, konferencah in zborovanjih.

O tem so razpravljale škofov-

ske sinode in mnogo škofovskih konferenc, za Latinsko Ameriko posebej v Medellinu in Puebli.

Novo pojmovanje krščanstva

Tudi dolga vrsta duhovnikov, redovnikov in laikov si iz bratovske ljubezni prizadeva, da bi pri našali tolažbo in lajšali stiske, ki so sad revščine. A nekateri, ki hočejo kar najhitreje narediti konec neznosnemu stanju, so v nevarnosti, da se jim gorečnost splelje na krivo pot, ko odlagajo evangelizacijo po geslu: Najprej kruha, šele potem božje besede. Evangelij skrčijo na tostransko sporočilo in sprejemajo boj za bistvo in vir vsega odrešenja. Nekateri tokovi teologije osvoboditve torej predlagajo spremenjeno razlago vsebine vere in krščanskega bivanja, ki se resno oddaljuje od vere Cerkve in jo tudi dejansko zanika. Nekritično si sposojajo ideje iz marksistične ideologije in se opirajo na racionalistično razlago besedil svetega pisma. Samo o teh tokovih govori to navodilo.

Marksistična analiza

Za take kristjane je samo marksizem izdelal znanstveno analizo strukturnih vzrokov bede in to analizo je treba sprejeti. Mnogo teologij osvoboditve jo tudi res sprejema, preden bi presodile, ali ni njihova znanstvenost le varljiva nalepka. Pri marksizmu se podatki opazovanja in opisne analize vključujejo v filozofsko

ideološko strukturo in kdor sprejema analizo, se skoraj nujno ujame tudi v ideologijo in jo končno tudi sprejme. Kdor se pridruži razrednemu boju in njegovi marksistični razlagi, pa dela za tip totalitarne družbe, v katero ta dejavnost vodi.

V središču marksističnega pojmovanja sta ateizem in zanikanje človekove osebe, svobode in pravice. Teologiji pa daje načela luč vere in v tej luči mora presojeti veljavnost tega, kar ponujajo druge stroke.

Spodkopan smisel resnice in nasilje

Ideološko jedro, ki si ga nekateri teologi osvoboditve sposojajo pri marksizmu, ima vlogo določujočega počela, ker da je znanstveno, torej nujno resnično. Po marksistični logiki je analiza neločljiva od prakse in je kritika le en moment revolucionarnega boja. Pravilno kritiko lahko opravlja torej le tisti, ki se udeležuje proletarskega prevratniškega boja.

Ker pa ta boj vodi stranka, je prava zavest potemtakem partijska zavest in vsa resnica je razredna resnica partijske prakse. Temeljni zakon zgodovine je po marksizmu, da družba sloni na nasilju, ki mu je treba, ker je krivično, odgovoriti z nasprotnim nasiljem. Razredni boj je tedaj objektivni, nujen zakon, zato politika ne pozna morale. In ker zakon boja odmeva na vseh pod-

ročjih, v religiji, etiki, kulturi in ustanovah, se s tem zanika razlikovanje pravno dobrega in zlega, ki je počelo npravnosti.

Teološki prevod tega jedra

Iz teh stališč izhajajo odkloni, ki v temeljih prevračajo krščansko sporočilo. Evharistija je spremenjena v slavje ljudstva v borbi. Razredni boj naj deli Cerkev samo in cerkvene damosti je treba presojati po razmerju do nje. Ljubezen kot pogon za reševanje družbe je lažno slepilo. Bog postaja zgodovina in vera je le zvestoba zgodovini in politični praksi. Tako je potem upanje le zaupanje v prihodnost in ljubezen opredelitev za uboge. Ne velja več teološka vsebina teh kreposti.

Temu sledi, da je vsaka trditev vere ali teologije podrejena političnemu kriteriju. Vstop v razredni boj je zahteva ljubezni same. Vesoljnost ljubezni do bližnjega in bratstvo postaneta odloženo načelo, ki bo veljalo šele za novega človeka, ko bo vstal iz zmagovite revolucije.

Cerkev je po teh naukih le danost zgodovine in ne dar božje milosti in skrivnost vere. Udeležba kristjanov, ki pripadajo nasprotnim razredom, pri isti evharistični mizi nima smisla. Svetopisemsko ubožstvo je tem teologom Marxov proletariat. Cerkev ubogih pomeni razredno Cerkev; ljudstvo, organizirano za osvobodilni boj, postane za nekatere celo

predmet vere. Pod vprašaj se postavlja zakramentalna in hierarhična struktura Cerkve. Ljudstvo je izvor njenih služb, ki seodeljujejo po potrebah zgodovinskega revolucionarnega poslanstva.

Novo razlaganje krščanskega sporočila

Za te teologe osvoboditve spadajo rimsko učiteljstvo in vsa hierarhija, ki se ne strinja z njihovimi tezami, v razred zatiralcev. Zaradi te razredne podlage je skoraj nemogoč resen dialog, saj jim je edino pravi vidik tisti, ki gleda samo na zatirani in revolucionarni razred.

Socialni nauk Cerkve s prezirom zavračajo. Učijo novo branje svetega pisma, ki mu dajejo kot poglobitvo in izključno le politično razsežnost, npr. v izhodu iz Egipta ali v Magnifikatu. Postavljajo se na stališče tostranskega mesijanizma, zanikajo radikalno novost nove zaveze in izgublajo pravi pojem o osebi Jezusa Kristusa, kot tudi o naravi njegove osvoboditve od greha, ki je izvor vsega hudega.

Ko zavračajo avtoritativno razlago cerkvenega učiteljstva, zavračajo tudi izročilo in tako ostajajo pri racionalistični razlagi razodetja. Sploh zanikajo vero v učlovečeno Besedo in na njeno mesto postavljajo podobo Jezusa, ki naj bi bil le simbol za vse zahteve v boju zatiranih. Ta razlaga posega v celoto krščan-

ske skrivnosti.

Zanje tudi mi zakramentalnosti. Edinost bo zgradil zgodovinski razred ubogih s svojim bojem, ne pa prevlada božje ljubezni, ki nam je dana v evharistiji.

Smernice

Opozoril na te odklone nikakor ni razlagati kot potuho tistim, ki so krivi bede in zaostalosti. Nasprotno, vse cerkveno občestvo je poklicano k socialnemu delu. A to naj se opravlja v edinosti: Cerkev. Tudi teološko preučevanje in učenje se mora usklajati s cerkvenim uradnim naukom. Cerkev hoče služiti plemenitemu boju za resnico in pravičnost v luči blagov, najprej blagra ubogih v duhu. Obrača se na vsakega človeka in zato na vse ljudi. Ni Cerkev enega razreda ali ene same kaste. Navaja k upoštevanju vsake človeške resničnosti, vsake krivice, vsake napetosti in vsakega boja.

Obramba pravičnosti se mora opirati na resnico o človeku, ki je ustvarjen po božji podobi in poklican k milosti božjega otroštva. Boj za človekove pravice naj se bojuje s sredstvi, ki so v skladu s človekovim dostojanstvom.

Vir krivic je v srcu ljudi, ki jih je treba navajati k notranjemu spreobračanju. Šele potem se bodo tudi strukture primerno presnovale, kajti s samim revolucionarnim prevračanjem krivičnih struktur še ni zagotovljena pravična oblika oblasti. Saj vidi-

mo, kako drugje milijoni upravičeno težé za tem, da bi spet prišli do temeljnih svoboščin, ki so jim jih vzeli totalitarni in ateistični režimi, ki so se po revolucionarnih in nasilnih potih polastili oblasti prav v imenu osvoboditve ljudstva. Za to sramoto našega časa človek ne sme biti slep: pod pretvezo, da jim pri-
našajo svobodo, drže cele narode v suženjskem stanju, ki ni vredno človeka. Tisti, ki so morda nevede sokrivi podobnega zaslužnjevanja, izdajajo uboge, katerim mislijo služiti.

Razredni boj je mit, ki samo ovira prenovo in stiske le še otežuje. Veljavo je marveč treba vrniti socialnemu nauku Cerkev, ki podaja velike etične smernice. Svojsko poslanstvo laikov pa je, da po njih grade družbo!

Pri celovitem podajanju krščanske skrivnosti bo primerno naglašati to, kar teologije osvoboditve zavračajo ali prezirajo: presežnost in zastojnost osvoboditve v Kristusu, vzvišenost njegove milosti, pravo naravo zveličavnih sredstev, zlasti Cerkev in zakramentov. Opozarjati bo treba na pomen etike, pravi pojem greha, potrebnost spreobrnjenja in vesoljno veljavnost postave bratske ljubezni.

Navodilo se konča z besedami Pavla VI., ki v obliki veroizpovedi božjega ljudstva izražajo vero Cerkev, od katere se ne moremo oddaljiti, ne da bi izzvali novo bedo in nove sužnosti.

Božidar Fink

KAKO Z MAŠNO DARITVIJO SODELOVATI?

EVHARISTIČNA MOLITEV

**Kristusovo telo se daje za nas,
Njegova kri se za nas preliva
v odpuščanje grehov.
Tu je vrh mašne daritve.**

Lojze ve, da je evharistična molitev središče in vrhunec celotnega svetega opravila. Je molitev zahvale in posvetitve kruha in vina v Kristusovo telo in kri.

Po hvalospěvu in spevu „Svet“, ki že spadata k evharistični molitvi, Lojze zasliši besede tretje evharistične molitve: „Vsemogočni Bog, resnično si svet in po pravici te hvali vse stvarstvo...“ Mašnik jo moli v imenu vsega občestva. Evharistična molitev pomaga vsem navzočim vernikom, ki dejavno sodelujejo, da se kot celota združijo s Kristusom v po-

veličevanju velikih božjih del in v obhajanju daritve.

Glavna novost prenove mašnih besedil je gotovo v tem, da so se k prvi evharistični molitvi, ki jo imenujemo tudi „Rimski kanon“ pridružile (poleg nekaterih, za posebne priložnosti) še tri nove.

Druga evharistična molitev je najkrajša in je v bistvu evharistična molitev Hipolita Rimskega iz leta 215. Zaradi svoje kratkosti je posebej primerna za delavnike in za skupine, ki bi težko sledile daljšim evharističnim molitvam, na primer otroci.

Tretja evharistična molitev lepo povezuje rimsko izročilo, ki ga ohranja prva evharistična molitev, z novimi spoznanji ter se po dolžini drži srednje mere. Lojzetu je najbolj domača, ker pride ob nedeljah in praznikih največkrat na vrsto. V njej se lahko omenja ime svetnika, ki tisti dan goduje, oziroma komur je posvečena cerkev.

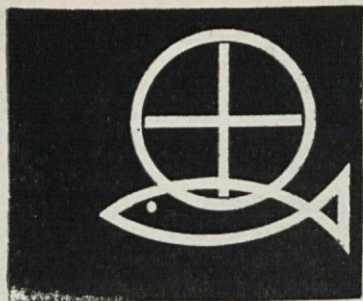
Četrta evharistična molitev je sestavljena po vzoru zahodnorimsko - bizantinskih evharističnih molitev. Je prav tako kot prva razmeroma dolga, zelo svetopisemska in zahteva globlje poznanje sv. pisma in zgodovine odrešenja. Primerna je za skupine, ki jim je svetopisemska govorica in vsebina blizu. Ker je podobna pravoslavni mašni liturgiji, ima tudi ekumenski pomen.

V Lojzetu odmevajo besede, ki so zanj vedno polne vsebine: „Po svojem Sinu, našem Gospodu Jezusu Kristusu, z močjo Svetega Duha vse oživiljaš in posvečuješ.“ Bog je oživljalec in posvečevalec vsega. On je življenje in svetost. Vse tri božje osebe so pri dajanju življenja in svetosti dejavne. Kako čudovit je Bog! On ki vse oživilja in posvečuje, ki v naravi in v človeškem srcu dela tako čudovite čudeže življenja in svetosti, bo napravil najčudovitejše delo: kruh in vino bo spremenil v Kristusovo telo in kri. Mašnik v tako imenovani epiklezi ali klicanju Svetega Duha v imenu vsega ljudstva prosi: „Zato te ponižno prosimo, da po Svetem Du-

hu milostno posvetiš te darove, ki ti jih prinašamo. Naj postanejo telo in kri tvojega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki nam je naročil, naj obhajamo te skrivnosti.“ Kruh in vino, ki sta doslej hranila le telesno življenje, bosta postala po delovanju Svetega Duha hrana duhovnemu življenju. Še več. Ne bosta le hrana življenja, postala bosta vir življenja. Lojzeta prešine misel, kako mu je prav v tem trenutku Sveti duh posvečevalec blizu. Prejel ga je že pri krstu in birmi; z njim se srečuje pri vsaki mašni daritvi.

Za posvetilno epiklezo pridejo besede postavitve in posvetitev. Sicer ima posvetilno moč celotna evharistična molitev, a bistvene so za posvetitev Kristusove besede: „To je moje telo. To je kelihi moje krvi.“ Lojzetu se zdi, kakor da je prestavljen v dvorano zadnje večerje na veliki četrtek. Mašnik se pri izgovarjanju besedila ne obrača na nebeškega Očeta, marveč poroča, kar se je zgodilo pri zadnji večerji. To oznanjevanje je bolj učinkovito kakor katero koli drugo oznanjevanje. Kar oznanja, tudi uresničuje. Ne pove samo, da je Jezus kruh in vino spremenil v svoje telo in kri, ampak se to prav zdaj in tukaj uresničuje.

Povezanost s Kristusovim trpljenjem izražajo začetne besede: „Tisto noč, ko je bil izdan...“ V prvi evharistični molitvi to izražajo besede: „Tisti večer pred svojim trpljenjem...“; v drugi evharistični molitvi imamo bese-

de: „Ko je šel prostovoljno v trpljenje.“; v četrti pa: „Ko je prišla ura, da ga ti, sveti Oče, poveličaš, je svojim, ki so bili na svetu, izkazal ljubezen do konca.“ Mašna daritev je torej izkazovanje Jezusove ljubezni do konca.

Kristusovo telo se daje za nas, njegova kri se za nas preliva v odpuščanje grehov. Tu je vrh mašne daritve. Od tu teče studenec Odrešenikove krvi, ki umiva naše grešne duše. Evharistična daritev je kot podaljšanje kalvarijske daritve skozi vse čase vir vseh milosti.

Mašnik povzdigne posvečeno hostijo, povzdigne kelih s sv. Rešnje krvi. Lojze tiho moli: „Moj Gospod in moj Bog.“ Besede apostola Tomaža so tudi zanj pomoč za izpoved najgloblje vere v Kristusa in hkrati za božje češčenje.

Gre za veliko skrivnost vere. Lojze skupaj z vsem zbranim ljudstvom zapoje: „Tvojo smrt oznanjamo, Gospod, in tvoje vstajenje slavimo, dokler ne prideš v slavi.“ Pri tem oznanjevanju Gospodove smrti in vstajenja je

navzoče vse božje ljudstvo, čeprav more po delovanju Svetega Duha samo duhovnik spremeniti kruh v Kristusovo telo in vino v njegovo kri.

Posebej se spominjamo Kristu-ve velikonočne skrivnosti v molitvi, ki ji rečemo anamneza (spominjanje): „Usmiljeni Bog, zato obhajamo spomin zveličavnega trpljenja tvojega Sina, njegovega čudovitega vstajenja in vnebohoda.“ Lojze ve, da gre tu za spomin, ki ni samo spomin. Tisto, česar se spominjamo, postane na skrivnostni, a stvarni način navzoče. Bolje: mi postanemo tem osrednjim dogodkom naše vere navzoči. V skladu z molitvijo so Lojzetove misli usmerjene tudi v prihodnost, saj se navedena molitev konča z besedami: „pa tudi pričakujemo njegov drugi prihod.“

Da je sv. maša daritev vse Cerkve, povedo besede: „V zahvalo ti darujemo to živo in sveto daritev. Ozri se na daritev svoje Cerkve in glej v njej Jagnje, ki ti je bilo darovano v spravo.“ Kristus je postal navzoč po mašnikovem spremenjenju, daruje pa ga nebeškemu Očetu od spremenjenja do obhajila vse občestvo skupaj z mašnikom. Smisel tega darovanja je, da bi se tudi mi sami, ne le pri sv. maši, ampak v vsem življenju darovali Bogu, pa tudi v medsebojni nesebični ljubezni drug drugemu.

Sledi klicanje Svetega Duha (obhajilna epikleza), da bi sv. obhajilo v nas in med nami obro-

dilo bogate sadove: „Napolni nas s Svetim Duhom, da bomo eno telo in en duh v Kristusu, ko se hranimo z njegovim telesom in njegovo krvjo.“ Še bolj naglašaja medsebojno edinost kot sad sv. obhajila obhajilna epikleza v drugi evharistični molitvi: „Ponižno prosimo, naj nas Sveti Duh po prejemu Kristusovega telesa in njegove krvi združi, da bomo vsi eno.“ Še bogatejšje misli nam nudi četrta evharistična molitev: „Vse, ki bodo deležni iste-ga kruha in keliha, naj Sveti Duh združi v eno telo, da postanejo živa daritev v Kristusu, v hvalo tvojemu veličanstvu.“

Nato sledi molitev za papeža, domačega škofa in vse škofo, duhovnike in druge služabnike Cer-kve, za vse zbrano ljudstvo, vso Cerkev in vse tiste, ki Boga iskreno iščejo. Lojze se pri tej molitvi čuti zelo povezanega s Cerkvijo. Sam je živ in dejaven ud tega živega telesa.

Pri molitvi za rajne misli Lojze tudi na svoje drage pokojne: „Priporočamo ti tudi tiste, ki so umrli v Kristusovem miru, in vse rajne, katerih vero edino ti poznaš.“

Nato mašnik v molitvi, polni krščanskega upanja, vodi duhovni pogled zbranega ljudstva k zveličanim v mebesa: „Dobri Oče, nakloni nam, svojim otrokom, da bomo mogli doseči nebeško dediščino z blaženo Devico, božjo materjo Marijo, s tvojimi apostoli in svetniki v tvojem kraljestvu.“ Po-vedano je tudi, kaj bomo delali,

ko se bomo priključili nebeški Cerkvi: „Tam te bomo z vsem stvarstvom, rešenim greha in smrti, slavili po našem Gospodu Je-zusu Kristusu.“ Cerkev na poti, Cerkev v vicah in Cerkev v nebesih je pri mašni daritvi združena v eno okrog istega troedinega Boga. Bolje: v istem troedinem Bogu. Vpliv mašne daritve sega tudi onkraj groba. Vedno znova naravnava na pravi cilj Cerkev romarico, da bi je različne vabe ne zvale, da bi se ustavila in pozabila, da je na poti in še ne na cilju. Šele na cilju bo Bog otrl vsako solzo z naših oči, ker bomo svojega Boga gledali, kakršen je. Tako nam zagotavlja molitev, ki jo včasih molimo posebej za rajne.

Sklepni slavospjev povzema vso našo slavo, ki jo po Kristusu v Svetem Duhu dajemo Očetu: „Po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu, tebi, vsemogočnemu Bogu Očetu, v občestvu Svetega Duha vsa čast in slava na vse veke vekov.“ Ljudstvo celotno evharistično molitev potrdi z „Amen“ in tako napravi evharistično molitev za svojo. Ta odgovor ljudstva je poznal že sv. Justin sredi 2. stoletja in ga je zelo cenil.

Slomškov dom praznuje svoj srebrni jubilej

Pogovor s predsednikom Slomškovega doma Jernejem Tomazinom.

Septembra letos je Slomškov dom praznoval svoj srebrni jubilej. Kot predsednika odbora Slomškovega doma vas prosimo, da bi bralcem DŽ spregovorili o slovenski skupnosti v Ramos Mejía in še posebej predstavili Slomškov dom, njegov začetek, njegovo življenje in delovanje v teh 25 letih in še morda nakazali želje in načrte za prihodnost.

Najbrž bo najlažje razviti prikaz ob pogovoru, ob vprašanjih in odgovorih.

— — —

Kdaj so se povojni naseljenci začeli naseljevati v Ramos Mejía? Iz katerih begunskih taborišč so v glavnem prihajali? Ali so pretežno iz določenih delov Slovenije ali malo iz skoraj vseh krajev Slovenije? Kako so prišle naše družine do svojih družinskih domov?

Ko so v letu 1948 začeli prihajati prvi slovenski begunci iz italijanskih taborišč v Argentino, so jim bili v prvo oporo nekateri dobri staronaseljenci, med njimi v prvi vrsti velik dobrotnik beguncev msgr. Janez Hladnik. Po njihovih napotkih in z njihovo pomočjo so iskali stanovanja po predelih Buenos Airesa. V Ramos Mejía je takrat že živelo nekaj

Slovencev, npr. ga. Brinšek, ki je kmalu po prihodu skupaj z novodošlo go. Emo Kesslerjevo odprla na ulici Alvarado veliko restavracijo in penzionat. Tu se je ustalila prva večja skupina rojakov. Za družine pa je organiziral msgr. Hladnik najem večjega poslopja, nekdanjega sanatorija, tudi poznane med nami kot „norišnica“, ki je postal sinonim prvega zavetja v takratni stanovanjski stiski predvsem za prihajajoče družine iz avstrijskih taborišč. Verjetno je bila večina rojakov iz Gorenjske in Dolenjske, pa tudi številni iz skoraj vseh slovenskih pokrajin. Danes je težko to razumeti, a res je bilo, da so naši starši prišli v Argentino dobesedno brez nič, a kakor hitro so s prvimi zaslužkom zadostili najnujnejšim potrebam, so že iskali možnosti, kako bi kupili zemljišče in si postavili svoj dom. V nekaj letih je to vsem uspelo, mislim, da je to najlepši zgled tudi za domačine iz revnih naselij okolice Buenos Airesa, pa tudi za našo mladino, ki danes dorašča.

Ali so se ramoški rojaki začeli kma' u povezovati in organizirati? Ob čem je bilo prvo zbiranje?

Če izvzamemo gostilniška omizja na „Alvarado“, je treba pri-

znati, da nas je prva združila slovenska maša v župni cerkvi v Ramos Mejía, kjer je bil nastavljen za kaplana slovenski duhovnik Janez Kalan. Vzporedno je nastal cerkveni pevski zbor, ki ga je v začetku vodil Janko Zakrajšek. Režiser Janez Špeh pa je zbral ob sebi skupino igralcev „Slovenski izseljenski oder“, ki je priredil igre v cerkveni dvorani v Ciudadeli

Kakšno vlogo in pomen je imel pokojni dušni pastir Janez Kalan? Slovenske maše, pevski zbor?

Slovenski begunci si lahko štejemo kot poseben božji blagoslov, da je z nami prišlo v Argentino toliko slovenskih duhovnikov. Težko si je danes predstavljati, kako bi se razvijala naša skupnost brez odločilnega sodelovanja tega za slovenstvo zgodovinsko najbolj zaslužnega stanu. In g. Kalan je bil vreden predstavnik naših ljudskih duhovnikov, ki so vedno delali za Cerkev in narod. V bližnjem salezijanskem zavodu Don Bosco je pa kmalu začel zbirati mladino g. Janko Mernik, drugi veliki blagoslov za rojake iz ramaškega okoliša.

Kdaj se je osnovala slovenska šola in kje vse je gostovala?

Prve slovenske šolarje sta začeli zbirati že v letu 1949 gospodični Anica Šemrov in Cveta Grmek kar na dvoriščih „sanatorija“. Po zaslugi g. Kalana in predvsem njegovega dela ma župniji so se slovenski šoli odprla vrata

župnišča in bližnjega samostana. Naj poudarim, koliko hvaležnost dolgujemo Slovinci argentinskega župniku De Nicolaiju, ki je dal svoje župnišče na razpolago vsem Slovincem za njihove prireditve, ko lastnih prostorov še nismo imeli!

Kaj je bil neposredni razlog za nastanek Slomškovega doma? Kdo njegovi pobudniki?

Slovenska šola je rastla z našimi družinami in nastala je prava stiska za prostor in voditeljica gđc. Šemrov je tudi uvidela, kako neprijetno je bilo stalno molodovanje za prostore po tujih zavodih. Zato je navdušila odbor staršev, naj mislimo na lastne prostore, zelo jo je v teh prizadevanjih podprl tudi g. Kalan. Lahko se reče, da je bila to glavna motivacija, da se je takratni odbor staršev odločil za lastne prostore. Takratni odbor staršev so sestavljali: Gabrijel Prešern, Matjež Potočnik, Valentin Pintar in Janez Brula. Tako je bilo kupljeno prvo zemljišče. Kmalu se je ponudila možnost nakupa sosednje hiše, s tem pa so bili tudi dani pogoji za preselitev slovenske šole v lastne prostore. Da se je dalo vsemu podjetju organizirano obliko, se je leta 1961 sklical ustanovni občni zbor organizacije, ki je na predlog učiteljice gđc. Šemrov po soglasnem sklepu vseh navzočih privzela ime: Slomškovo dom.

Otvoritev SD je bila gotovo neka prelomnica za ramaško skup-

Pročelje Slomškovega doma, slovenskega središča v Ramos Mejiji.

nost. Važen je bil gotovo tudi prenos slovenske maše v SD.

Z otvoritvijo lastnih prostorov smo nanovo zadihali. Neverjeten je bil zagon v vseh plasteh naših ljudi. Zdi se, da smo takrat kot skupnost nehali biti begunci. Bili smo na svojem. S predstavitvijo slovenske maše v Slomškov dom pa je bil dodan nov neprecenljiv združevalni faktor.

Kdo so bili predsedniki Slomškovega doma v teh 25 letih?

Prvi predsednik je bil Janez Brula, za njim pa lic. Marjan Schiffrer, Herman Zupan, Franc Pergar, Franc Vester, Ivan Makovec in Matevž Potočnik.

Ramoška skupnost je v svoji zgodovini v SD pripravila vrsto

kulturnih prireditev o narodnih običajih, o dogodkih iz naše zgodovine ipd. Katere prireditve se vam zde še posebej omembe vredne?

Ker v starem Slomškovem domu nismo imeli večje dvorane, so tedanji prosvetni delavci organizirali na prostornem vrtu vrsto zelo uspešnih gledaliških predstav, tako npr. kmečko ohcet z vsemi običaji, vrsto prikazov iz slovenske zgodovine, pasijon idr.

Ali imate kak poseben spomin na raj. dušnega pastirja Kalana?

Gospod Kalan je imel lepo lastnost, da je znal združevati ljudi različnih mišljenj, s preprosto besedo je znal priti ljudem do srca, in tako mu je uspelo, da je ustvaril skupnost, katere sadove

še danes uživamo. Ne bomo pozabili njegovih besed: „Fantje, korajžo in skup držite!“

Ali je SD dograjen ali pa bo treba še razširiti njegove prostore? Kako se vzdržuje?

Dom je v glavnem dograjen. Vsako leto pa skušamo nekaj dodati k opremi in okrasitvi stavbe. Vzdržuje se s članarino in dohodki gostinskega obrata. Za večje izdatke pa priredimo letno nekaj družabnih prireditev.

Katere so glavne prireditve vsako leto?

Glavna zunanja prireditev je gotovo obletnica Doma in mladinski dan. Junjski domobranski proslavi damo tudi vedno veliko poudarka, vmes se pa zvrste kulturne in družabne prireditve, ki jih prirede organizacije oz. odseki Doma.

Kakšen pomen pripisujete Slomškovi šoli? Koliko ima letos učencev in koliko učiteljev?

Slovenska šola je bistvenega pomena v življenju Slomškovega doma. Nikoli ne smemo pozabiti, da je zaradi nje nastal ta Dom. Danes šteje naša šola 80 učencev in deset učnih moči.

Ali je ramoška mladina dovolj vključena v življenje in delo SD?

Mladina je v Dom vključena kot odseka mladinskih organizacij. Vse delo v njihovih organizacijah je v bistvu delo in vključitev v Slomškov dom. Veseli nas

pa zelo, da čutijo z Domom, da ga smatrajo za svojega.

Kaj bi dejali o mladinskem zboru SD?

Že dolgo se je poskušalo organizirati mladinski zbor v Domu. A šele vztrajnemu lic. Tinetu Selanu je uspelo ustvariti močno glasbeno telo: Mladinski pevski zbor Slomškovega doma, na katerega smo vsi ponosni.

In o ženskem krožku?

Če že v družini velja, da žena podpira tri vogale hiše, moremo podobno trditi za Slomškov dom. Veseli nas, da se vedno več žena in deklet vključuje v odbor, njihov lastni odsek pa uspešno skrbi za povezavo in razvedrilo žena v ramoškem okolišu.

Ali zajame SD vse rojake, ki žive v ramoškem okraju?

Slomškov dom šteje danes okoli 600 članov in članic nad 18 let. Gotovo je nekaj rojakov, ki jih nismo zajeli, ali zahajajo v druge Domove. Vedeti moramo, da smo zemljepisno razmeroma blizu Našega doma v San Justu in Pristave v Castelarju ter Slovenski hiši, tako da nikomur ni treba biti v zadregi, izbire ima kar precej. Vsak se pač svobodno odloči.

Kaj nudi Slomškov dom odraslim?

Poleg kulturnih in družabnih prireditev nudimo za rekreacijo družabne prostore in obširen vrt z igrišči. V načrtu je urediti na-

vrtnu „parvillo“ s primerno opremo, kar bo posebno lahko služilo za večja družinska in prijateljska srečanja. Saj lega Doma, skoraj v središču mesta Ramos Mejía, z obširnimi vrtni kar vabi v to.

Ali so vsi člani odbora SD rojeni še v Sloveniji pred 45, ali pa so tudi že mlajši?

Današnji odbor je lepa kombinacija vseh letnikov. Nekako polovica je rojenih v Sloveniji ali pa so prišli v Argentino kot otroci, ostali pa so tu rojeni.

Kakšne načrte goji odbor SD za prihodnost?

Slomškov dom smo prejeli od

maših prednikov dograjen. Nas in naših naslednikov naloga naj pa bo, da vsak dan dograjujemo duhovno zgradbo Doma. To pa bomo dosegli le še z večjo povezavo članstva z različnimi aktivnostmi v eno družino.

Ali bi žele i še kaj povedati?

Še besedo zahvale. Najprej Bogu, da je dal 25-letnemu delu za skupnost svoj blagoslov. Nato pa vsem javnim in skritim delavcem, ki so doprinesli svoj delež znoja in ljubezni, da je zrastel „nov slovenski grič ma argentinski pam-pi“.

Pogovarjal se je
Jože Škerbec

Tomazinovi mami za jubilejni šopek

Z veseljem se vsako nedeljo pozdravljamo z njo ob srečanju pri slovenski maši v Slomškovem domu. Danes pa ji še čestitajmo. 1. oktobra je doživela nov življenjski jubilej. Nihče bi ji ne prisodil 85 let, saj ne kaže še nič starostne slabotnosti. Njen duh je še vedno svež in njene noge premerijo še precejšnje razdalje, ko obiskuje svoje domače in prijatelje.

Ob njenem srečanju jo lahko občudujemo. Njen obraz je vever in nasmehan, njena beseda od-

ločna, njeno pripovedovanje živahno. Od Stvarnika je dobila lepe talente, s katerimi je dobro gospodarila.

Še kot mala šolarica in tudi kasneje si je vedno želela, da bi se izučila kakega glasbila, predvsem violine. Pa je živela v takih časih, da ni bilo mogoče. Prva svetovna vojna, delo na kmetiji in še marsikaj drugega ji je vse želje in upe razblinilo. Ostalo ji je le veselje do petja. Njeno najljubše razvedrilo je bilo pri pevskem zboru. Še danes rada zapoje. Namesto violine, ki si jo je tako želela, pa ima orglice, na katere rada zaigra naše narodne pesmi.

Vse najvažnejše družinske dogodke ima opisane v svojem dnevniku. V njem hrani tudi spomine na rodni dom v Logatcu na Notranjskem, ki je stal ob potoku, v katerem so vaše perice prale in kmetje napajali živino. V družini sedmih otrok je bila najmlajša. Njena pridna in skrbna mama je bila bolehnna, zato so imeli otroci več opore v očetu, ki je bil vesele narave.

Med prvo svetovno vojno je bila s sestro doma za vsa moška dela, povsod in ob vsakem času. Pred bratovo poroko pa je zapustila dom in odšla v pomoč osamljeni teti na Kalce, kjer se je spoznala s pokojnim možem.

V zakonu sta imela 3 sinove in 3 hčere. Ustvarila sta si lep dom, ki pa sta ga pred rdečimi brezbožniki zapustila in odšla v tujino. Svojo težko begunsko pot je

opisala v lanskem letniku Duhovnega življenja.

Prestavljena v drugi svet je Tomazinova mama živela v duhu v še vedno ljubljeni domovini. Stalno si je dopisovala s sorodniki iz Slovenije. Še danes hrani številna pisma svoje starejše sestre, ki ji je prva leta napisala: „Mnogo ste pustili tukaj, a prostost, ki jo uživata tam, je še veliko več vredna. Zdi se mi, da ste vi bolj srečni v pregnanstvu kot mi v naši sužnosti.“ Tomazinova mama se je tega zavedala in pridno skrbela, da bi v svoji družini ohranila slovensko besedo in krščansko čutenje.

Njeno lepo družino smo posebno občudovali ob jubileju zlate poroke v Slomškovem domu. To je bil nepozabno lep družinski praznik, ki ga je z veseljem spremljala vsa družina Slomškovega doma.

Pa je to veselje že po enem tednu zamorila slana velike žalosti. Lepa Tomazinova družina je nenadoma izgubila ata, čez dobro leto pa sta umrla v najlepši mladostni dobi še sin Vinko v Kanadi in hčerka Jožica, poročena Tušek.

To so bili težki udarci za čuteče materino srce. Vendar Tomazinova mama ni klonila. Zaupala je v Boga in ohranila močno voljo do življenja. Ostala je sama v lepem prostornem domu, katerega so pod očetovim vodstvom pomagali zgraditi vsi družinski člani.

Sposobnosti, katere ji je Bog

položil v naravo, se še danes odražajo v njenem življenju. Njeno veliko zanimanje so knjige. Od slovenskih pesnikov ji je posebno pri srcu Simon Gregorčič. Še danes zna mnogo njegovih pesmi.

Iz ljubezni do slovenstva pomaga pri širjenju in vzdrževanju tiskane besede. Udeležuje se vseh naših prireditev. Ob njih obuja spomine, kako se je v mladosti udeleževala v prosvetnem domu kot pevka, telovadkinja Orlica in igralka na odru.

Vse to veselje je hotela posredovati tudi svojim otrokom, kar se ji je v polni meri posrečilo. Njena sinova Jernej in Franci sta že dolga leta pri pevskem zboru in nastopata tudi kot igralca na odru. Prvotako se je udeleževala njena pokojna hčerka Jožica. Najmlajša hčerka Francka, poročena Vester, pa se je na njeno željo izučila tudi klavir in če je potrebno, spremlja cerkveno petje s harmonijem.

Vsa ramoška slovenska skupnost je posebno vesela najstarejšega sina Jerneja, ki kot sposoben predsednik z ljubeznijo vodi delo Slomškovega doma.

Tomazinova mama je še vedno središče velike Tomazinove družbe. Kako pozorna je do vnukov! Z lepim voščilom in tudi z darilcem se ob njihovih praznikih spominja prav vseh. Zato ni nikoli sama. Vedno jo obkrožajo njeni domači, s katerimi jo vidimo v naši lepi slovenski skupnosti.

Nikoli ne drži križem rok. Njen dom je lepo urejen in vrt lepo obde-

lan, še posebno veselje ima do rož. Mnogo časa posveti tudi ročnemu delu, da s svojimi izdelki razveseli svoje domače in prijatelje. Pridno vzdržuje pisemske zveze z najstarejšo hčerko Majdo, poročeno Leben, ki je v Kanadi, in s sorodniki iz Slovenije.

Bolj se odmika čas, bolj se redčijo močne slovenske korenine, bolj cenimo tiste, ki so še med nami. Slovenska družina Slomškovega doma se zaveda, da spada Tomazinova mama med najbolj vredne člane njene skupnosti, in ji ob doživetem jubileju prav iz srca čestita.

Anica Šemrov

SKALE S POTI

Ostra cesta
reže pampi v srce
brazde nemira.

Našo popotno pesem
spremlja veter
na orgle oblakov.

V ognju sonca
plapolajo lasje
truden takt korakov.

Tiho trpi tolmun
in boža čakajoče skale
s prsti upanja.

Na golih skalah
ni prostora
za samotni čas.

Na vrh sem k nebu
nesel — kot vsak —
svoj križ.

Tine Debeljak ml.

Katici Prešernovi v iskreno priznanje

Pozdravimo jo danes vsi njeni znanci in prijatelji. Tisti, ki jo poznajo še z gorenjskih tal, kjer je preživljala mladost. Tisti, ki so se z njo srečavali v begunskem taborišču v Avstriji, prijatelji, s katerimi je preživljala leta v Comodoro Rivadavia, in predvsem tisti, ki se še danes srečujemo z njo.

Lepo so ji potekala prva mlada leta v domači hiši, kjer je bila v pomoč staršem, ki so imeli trgovino. Dobro se je počutila tudi v begunskem taborišču v Avstriji, posebno lepe spomine hrani na

tedanje sestanke KA in vesele pevske vaje.

Z vedro naravo, odkrito in prijazno besedo si je pridobila veliko prijateljev. Cenili so jo rojaki, ki so z njo delali v Moronu. Ne morejo je pozabiti prijatelji iz Comodoro Rivadavia, kjer se je kot katehistinja in pevovodkinja posvečala argentinski verski skupnosti.

S posebno ljubeznijo jo danes pozdravljamo tisti, ki jo sedaj obiskujemo. Poznamo njeno življenjsko zgodbo, zato jo občudujemo. Junaško je prenašala težke življenjske udarce in zaupala v Boga tudi v največjih preizkušnjah.

V težavah, ki jo spremljajo iz dneva v dan, se ne pritožuje. Razgovor z njo je prijeten. Vedno je pripravljena dati dobre nasvete in srečna je, kadar koga tudi obdari. Z oddaljenimi prijatelji in sorodniki si pridno dopisuje.

Z zanimanjem spremlja življenje slovenske skupnosti in srečna je, če je lahko pri slovenski maši ali na slovenski prireditvi.

Hvaležni za svetel vzgled krščanskega optimizma ji želimo še vnaprej poguma in zaupanja v božjega Plačnika, ki jo bo nekoč bogato obdaril.

Anica Šemrov

Ob 30 - letnici Našega doma v San Justu

Predsednik Našega doma Jože Miklič govori o zgodovini in življenju ND.

Letos praznuje slovenska skupnost v San Justu vrsto jubilejev: 35-letnico slovenske maše, 35-letnico Balantičeve šole, 30-letnico Našega doma, 15-letnico Mladinskega zbora in 25. mladinski dan. Naprosili smo predsednika Našega doma, da nam v glavnih obrisih predstavi sanhuško skupnost in še posebej Naš dom.

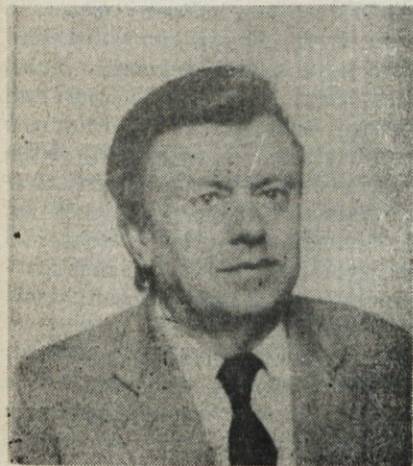
Kdaj so se začeli naseljevati Slovenci v San Justu in njegovi okolici?

Prvi Slovenci so se naselili v San Justu kmalu po izkrcanju velikih skupin izseljencev, ki so dospeli bodisi iz avstrijskih bodisi italijanskih begunskih taborišč.

Da se je tako številna skupina naselila ravno v tem okraju Vélikega Buenos Airesa, je verjetno vzrok v tem, da je to področje eno izmed najbolj industrijskih. In to je razumljivo, saj je slovenski človek — podjeten in skrben kot je — hotel najprej prekrbeti kruh svoji družini in v tedanji dobi je bila ravno industrija v najlepšem razvoju. Delodajalci so kmalu spoznali pridnost in zanesljivost naših ljudi in jim nudili polno zaposlitev.

Kakšni so bili začetki življenja rojakov?

Že stari slovenski pregovor pravi: „Vsak začetek je težak.“ Tudi za nas prvi koraki niso bili lahki. Poleg kruha je vsak rojak v prvi poiskal vsaj skromno stanovanje. V sanhuški župnijski cerkvi, danes stolnici, smo dobili priložnost za nedeljsko mašo in tudi za naša slovenska verska opravila. Prvo spovedovanje za Slovence je bilo že pred veliko nočjo leta 1949 in prva maša 14. avgusta istega leta. Zbralo se je okoli 150 rojakov. Obakrat je prišel med nas sedaj že pokojni msgr. Anton Orehar. Z redno nedeljsko mašo za Slovence je začel pred veliko nočjo leta 1951 na prošnjo msgr. A.

Oreharja salezijanski duhovnik Janko Mernik in nam nato maševal do svoje boleznì leta 1969.

Farni pevski zbor je v začetku vodil Rudi Marinič, za njim Janko Zakrajšek in pozneje Štefan Drenšek. V zadnjih letih tega pevskega zbora je ustanovil mladinski zbor pevovodja Andrej Selan. Mladinski zbor je v svojih 15 letih razvil živahno dejavnost in dosegel visoko raven. Z velikim uspehom nastopa pri domovih in cerkvenih prireditvah, večkrat tudi na osrednjih slovenskih prireditvah in nemalokrat tudi pred argentinskimi občinstvom.

Naš ljudskošolski tečaj Franceta Balantiča je začel delovati najprej v farnih protorih, pozneje pa v prostorih Dobrepoljske gostilne, dokler ni prišel do svojih učilnic v Našem domu. Šolo vodi od začetka do danes Angelca Klanšek z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

Tudi naša odrska dejavnost je našla svoj prvi prostor v farni dvorani. Slovenski farni oder je ustanovil Ivan Oven, poznejši kulturni referent Našega doma. Veliko je delal na kulturnem področju.

Kako je prišlo do Našega doma pred tridesetimi leti?

Ob vseh do sedaj omenjenih dejavnostih naše slovenske skupnosti v San Justu je postalo jasno, da smo potrebovali skupen prostor, kjer bi se naša dejavnost še bolj razmahnila. Saj gostoljubnost, ki smo jo uživali, je imela

seveda svoje omejitve. Tedanji vodilni možje naše krajevne skupnosti so to močno željo tudi kmalu uresničili. Samo dvesto metrov od glavnega trga so kupili staro stavbo z obširnim vrtom. Preden si je slovenski človek dogradil svojo hišo, je že mislil tudi na skupni dom. S tem je pokazal, kako mu je pri srcu skrb za šolsko in pošolsko mladino, za kulturno udejstvovanje in zdravo domačo družabnost. Zato je večkrat puščal ob strani svoje lastne potrebe na račun skupnosti. Tudi tukaj pride do izraza slovenski pregovor, ki pravi, da nikdar ne zaslužiš tako malo, da ne bi lahko kaj prihranil, in da nikoli tako dobro ne zaslužiš, da ne bi lahko vse zapravil.

Kako se je razvijalo življenje v Našem domu?

Vsako organizirano življenje ima svoje sončne in tudi senčne strani. Prvi predsednik ND Ludvik Hren in kulturni referent Ivan Oven sta se morala veliko truditi, da sta nekatere člane prepričala o nujnosti graditve Našega doma. Nekateri so namreč menili, da bi se z graditvijo krajevnih domov zakasnila uresničitve zamisli o naši skupni centrali. Pa se je izkazalo, da so ravno krajevni domovi v veliki meri pripomogli do naše organizirane skupnosti.

Drugi predsednik ND je bil Lojze Zakrajšek. Za njegovo dobo je značilno dvoje stvari: notranja povezava in pa prilagajanje no-

Pročelje Našega doma v San Justu.

tranjih prostorov za najnujnejše potrebe. Naslednji predsednik ND Franc Benko je kot gradbeni strokocvnik veliko pripomogel, da je današnji dom tak, kot je. V času izdelovanja prostorov v prvem nadstropju je prevzel predsedniško mesto Peter Čarman in kot dobro stoječi podjetnik napravil veliki sunek v gradnji. Nato pride doba Toneta Oblaka, ki nadaljuje začetno delo in se kot mojster v dekoraciji posveti notranji opremi; tudi splošni načrti ND so izšli iz njegovih rok. V dobi predsednika Staneta Mustarja pride do nakupa novega zemljišča in se že začne z gradnjo novih prostorov; v dobi predsednika ND

Marjana Bogataja pa se dela nadaljujejo in pride skoraj do končne dograditve.

Kako se danes razvija življenje v Našem domu? Katere so vaše vsakoletne prireditve? Je dovolj sodelovanja?

Če na kratko opišemo sedanje življenje ND, lahko rečemo, da je precej razgibano. Ob ponedeljkih navadno ni večje aktivnosti, vendar nekateri ta dan izrabijo za kakšne posvete ali pogovore. Ob torkih ima navadno seje mladina ali pa člani KA. Ob sredah proti večeru so pevske vaje in nato se mladi v spodnjih prostorih običajno razvedrijo v različnih športnih

panogah. Druge pa vidimo, kako navdušeno trenirajo za prihodnje meddomsko ali prijateljsko srečanje v odbojki. Ob četrtkih je spet malo oddiha, kadar pa so priprave za kakšno prireditev, se ta dan uporabi za razne vaje. Ob petkih je dom spet poln mladine; po pevski vaji so navadno treniranje v namiznem tenisu in odbojki, malo „starejša“ mladina igra „papi-football“, drugi pa tarokirajo. To razgibano življenje ob petkih se včasih zavleče do poznih ur. Ob sobotah dopoldne je v ND pouk Balantičeve šole, v popoldanskih urah pa se učenci vrnejo v dom igrati z žogo. Ob sobotni večerih pride na vrsto „klub penzionistov“: nekateri tarokirajo, drugi balinajo. Ob nedeljah po maši opazimo nekatere pri zajtrku, druge v prijateljskem pogovoru ob pelinkovcu, spet drugi pa se merijo v balinanju. Ob nedeljah dopoldne so v domu tudi sestanki za naraščajnike in naraščajnice, mladce in mladenke ali pa za mladino. Tudi za kulturna predavanja so te ure najprimernejše. Skupina „pensionistov“ običajno ponovi svoj obisk v nedeljskih urah proti večeru. — Tako nekako poteka teden za tednom v Našem domu.

Število naših vsakoletnih prireditev za širše občinstvo je omejeno zaradi pomanjkanja prostih sobot in nedelj, ker se moramo ozirati na prireditve drugih domov in organizacij. Delovno dobo začnemo navadno po vsakoletnem občnem zboru aprila ali maja s

člansko večerjo, na kateri sprejememo nove člane. ND šteje danes nad 500 članov. Junija imamo krajevno domobransko proslavo. V zadnjih letih je v rokah mladine, ki jo vedno pripravlja z velikim spoštovanjem do naše preteklosti. V zimskem času je lovska veselica ali pa srečanje ob kolinah. Na spomlad se začnejo priprave za vsakoletni krajevni mladinski dan. Obletnico ND praznujemo vsako leto na drugo nedeljo v oktobru. Je to naša osrednja prireditev. Za njo pride še tombolska prireditev. V začetku decembra je sklepna prireditev Balantičeve šole. Odbor staršev naše šole priredi avgusta tako imenovano družinsko nedeljo, ki soupade s praznovanjem otroškega dneva. Za božič imamo božičnico s primernim prizorom in sodelovanjem mladinskega pevskega zbora. Ob koncu leta pripravimo silvestrovanje. Tudi pustno veselico pripravimo vsako leto in na veliko nedeljo velikonočni zajtrk s primernim prizorom. Pri vseh navedenih prireditvah imamo vedno polnoštevilno udeležbo tudi izven-domovske publike, in to predvsem zaradi tega, ker so prireditve običajno skrbno pripravljene, bogate po vsebini in z odlično scenerijo našega nadvse požrtvovalnega kulturnega in mladinskega referenta Toneta Oblaka ter v večji režiji neumornega Frida Beznika.

Kateri kraji spadajo v San Justo?

Spomin na eno izmed kulturnih prireditev v Našem domu.

Krajevno območje ND je zelo obširno, saj obsega naslednje kraje: San Justo, Barrio Floralgo, Villa Constructora, Barrio San Nicolás, Villa Madero, Tablada, Casanova, Barrio Belgrano, Barrio Pelufo, Ezeiza in Monte Grande. Računamo, da je rojakov v našem okraju nad 1000, v ND je včlanjenih nekaj nad 500, število agilnih pa se zniža na nekaj desetin.

Kakšen pomen pripisujete slovenski maši in slovenskim verskim opravilom za organizirano skupnost?

Ni dvoma, da slovenska verska opravila v veliki meri pripomorejo našemu organiziranem življenju v naši srenji. Zelo lepo so obiskovane naše nedeljske maše, prav tako molitvene ure pred prvimi petki. Zelo dobro so oskrbovani bolniki in onemogli, saj jim dušni pastir dr. Alojzij Stare posveča vso pozornost in duhovno oskrbo. Tudi sicer lahko rečem, da je sanhuška verska skupnost

dušnopastirsko res dobro oskrbovana.

Ali se mladi rod vključuje v slovensko skupnost in življenje Našega doma?

V tem pogledu smo prav zadovoljni, kajti mladi rod, se pravi že druga generacija, katere starši so bili že tukaj rojeni, redno in rad prihaja v Naš dom. To, česar starši naših mladih niso imeli v toliki meri, hočejo sedaj posredovati svojim otrokom, in to je zelo pozitivno in na ta način jih odtegnejo kvarnim vplivom ceste. Malo starejša mladina pa že počasi prevzema odgovornosti na svoja ramena. V sedanjem odboru sta na primer samo dva odbornika rojena v „starem kraju“, vsi drugi pa so že tukaj rojeni. Vsi ti mladi odborniki kažejo veliko spoštovanje do naših izročil in ni dvoma, da bodo tako tudi nadaljevali.

Kakšne načrte imate za prihodnost ND?

Glede prihodnosti je in bo naša skrb, da se ohrani ali celo zboljša dosedanje domovo življenje. Vedno si prizadevamo, da bi pridobili še novih moči, tako da se krog sodelavcev vedno veča. V gradbenem pogledu pa je naš načrt dokončati nekatere še nedodelane stvari in pokriti športno igrišče.

Kaj bi še radi povedali?

Ob teh pomembnih jubilejih se človek nehotе zazre v preteklost. Iz te tridesetletne dobe se človek rad spomni na lepe folklorne nastope na domačem odru, na gostovanju v Bariločah, v Merlu in v Mendozi, po zamisli Toneta Oblaka in s koreografskim oblikovanjem nekdanje ruske baletne plesalke, ki je kot politična begunka živela več let v Jugoslaviji.

Zelo dobro so bili organizirani srečolovi, ki so imeli za glavni dobitok avtomobil. Ti srečolovi so bili povezani z večerjo za 700 do

800 udeležencev in s pestrim programom. Organizirali smo celo „charter“ z obiskom naše prelepe Koroške in Primorske. V spominu so ostali razni članski izleti kot npr. v Miramar, Brazo Largo in drugi. Priredili smo razne tečaje, npr. za ročna dela, za pletenje, kuharskega ipd. Skupina agilnih članov je kupila lepo letno letovišče „Naša domačija“, ki ga v vročih poletnih dneh obiskujejo tudi mladi udeleženci počitniških dni. Približno isti člani so tudi ustanovili potovalno agencijo Iliriatour, ki ima svojo pisarno v isti stavbi kot ND.

Ob premišljevanju vsega opravljenega dela bi se moral človek zahvaliti neomejenemu številu sodelavcev in garačev, toda v bojazni, da ne bi nehotе koga opustil, naj bo tu izrečena zahvala vsem z željo, naj vztrajajo, dokler jim bo Vsemogočni dal moči.

Pogovarjal se je
Jože Škerbec

ROMANCA O SMARAGDNIH OČEH

Večer žari med vozli skal,
srce oživlja kamnov val.
Smaragdni krog
kot pampe lok
objema me v globino rok.

Nemirne sence, molk oči,
trenuten blesk — in spet v temi.

Smaragdni kres
se iz očes
ti dviga tiho do nebes.

Kovinski šum trepeče v noč,
med črno senco mir pojoč.
Smaragni soj
bledi nocoj
v dolini speči pred menoj.

Tine Debeljak ml.

Slovenski dan

(Utrinki ob Slovenskem dnevu v San Justu, 6. aprila 1986)

Strmim v mogočno slovensko domačijo. Ródnico slovenskega zdravega življenja! V to prese-nečenje, v nekaj tako nepričako-vanega, veličastnega — da ti je dano delček domovine občudovati pred teboj. Tu, v svetu, kjer si stisnjen med kipeče stolpnice, ra-stoče v meglene višine, kjer se zidovje zrašča v stisnjena naselja — tu vmes stoji topli kmečki dom pod gorami kot na dlani zelenega vrta, rastoč iz cvetnih livad in s smrekovim gozdovjem ogrnjen. Z ganka se ziblje valovje visečih na-geljnov, čez zemljo kima cvet-na pomlad...

Potem se zgrne kipeča mladost pred nas: vse valoví, se vrtí, dvi-ga in pada in spet vstaja. Rožen-kravt in nageljni se pozibavajo na zrelih prsih, ljubeči pogledi se iščejo, zapeljivi nasmehi se kri-žajo.

„Pridi, Mojca, iščem te!“

In z drugega konca zveni od-govor: „Martin, kje si? Me sli-šiš? Moje srce te kliče!“

Nenadoma, še me opaziš: vse je že združeno. Prsti se oklepajo pr-stov, dlan se vrašča v dlan, en sam utrip srca drhti v živi verigi mladosti. Sre ne moreš več loči-ti! Z nevidnimi nitmi so poveza-na, me vidiš jim začetka, ne naj-deš konca. Vse je neizmerno ve-lika ljubezen, ki gori le v izziva-

jočih fantovskih ognjih nekje v dnu oči in se razliva v cukreno sladki smehlaj sreče na deklških licih.

Ste čuli ta vrisk? Fantovski vrisk! To je korajžno vabilo na ohcet.

In potem?

Zibelka! Zakladnica sladkih sanj otroškega sveta. Kako si nam po-trebna, ti ponosna znanilka slo-venske rasti! Brez tebe bi tudi zemlja umrla, ker ne bi bilo ni-kogar, ki bi jo ljubil.

Čuj, dedek! Vem, da ti prija po-čitek kot mačku zapeček. Pa ven-dar: izmeri, razžagaj, izteši, pa s tistimi toplimi slovenskimi srč-ki poslikaj stranske deščice in nad zaglavjem! Saj ti veš: táko zibelko zbij, ki bo včasih zaškri-pala, ko se bo pod trdo nogo ba-bice zaguncala. Otroku bo ta do-mača muzika izvabila nagajiv smeh na lička...

Iz otroka je zrasel pastirček: iz vrbove žvegljice mu poje pomlad, žarki sonca rosijo zlat prah na rožnate trate. Sámó kipeče živ-ljenje in zdravje...

Zaobrne se mesec. Poletne tra-ve se poslednjič zasolžijo pod o-strinami kos. Grabljíce pospravi-jo dehteče seno pod ostrešje o-šabnih kozolcev.

Na poljih zori jesen. S pahlja-často roko zajema zrele plodove

in jih siplje v košare in koše: čakajoče shrambe se polnijo z zrelim vonjem sadov in zemlje.

Plodovi žarijo v goreči zarji. V razkošne barve se odevajo in od jutra do večera njihovemu prazničnemu preoblečenju ni konca. To je poslavljanje trav in drevja, žlobudranje ptičev, bajaranje v razkošnosti, ljubosumno ogledovanje in kimanje.

Brajde se šibijo pod težo grozdja, nad gankom ded obeša zličkane koruzne stroke. Misli se ti zvrtiljo v večerih ličkanja in v plesu s harmoniko. Udarci plesalcev ji merijo takt.

Gorice vabijo v trgatav: bren-tarji vriskajo s hriba v hrib in polnijo brente. Grozdje se solzi pod stiskalnico. Kostanj sladko diši iz zamrle žerjavice.

In zvečer? Pesem in muzika in smeh in ljubezen!

Si pokušal mošt? Da ti ne gre? Počakaj do Martinovega! Tedaj se boš najuckal novega vina, a že zdaj misli, kako in kje si boš podpiral glavo. Veseli povabljenec v kleteh, ne brani se izprazniti kozarec!

Majolike in kupice — nazdravljanje, točenje in trkanje, kajti Bog ga je dal, da zaceli žuljave roke in prilije židane volje v človeško srce... In potem? Potem? Mlade kličejo veseli večeri. Starim je odmerjeno mesto na zapečku. Vse mineva, vse premine!

Zima nam razdeljuje v tihoti svoje deviško okrasje.

To in še nekaj pesmi, ljubka folklorna Velikonočna slika (če bi bila izvedena kakor jo je avtor napisal) je bilo jedro Slovenskega dne. Letni časi do potankosti in tveganosti maštudirani (ga. Lola Beck) in predstavljeni pred nas z vso folklorno bogatostjo, scen-sko, lučno in glasbeno razkošnostjo, kar je dajalo brez dvoma popolno umetniško dovršenost (g. Tone Oblak). Naše čestitke!

— — — —

Muziko je popila sveža april-ska noč, polmrak je zagrnil domačijo. Nad njo so spet mežikale zvezde južnega neba.

Zamislil sem se. Morebiti bi pa le kazalo označiti vsak letni čas posebej s kratko in izbrano besedo: življenje v zibelki, lepoto košnje in petje grabljic, mikavnost ličkanja, privlačnost trgatve in zorenje vina, folklorne slikovitosti podoknic. To mislim v dopolnilo prikaza pristnih slovenskih letnih časov. Letni časi v vsej vsebinski popolnosti, muzikalni in pevski toploti — dovršena umetniška podoba naših najznačilnejših letnih menjav. Predvsem za mlajši slovenski rod, ki vsega tega ni doživel, da bi vso lepoto in zanimivost mogel dojeti z očmi, sluhom, srcem in razumom!

Kajti ta program si bomo gotovo zaželeli videti še kdaj... in kdaj! Kdo bi ne bil zaljubljen v toplo slikovitost domačih letnih časov!

Jože Krivec

Pogovor z Angelco Klanšek, voditeljico Balantičeve šole

Letos boste praznovali petintri-desetletnico Balantičeve šole. Ali bi za bralce DŽ lahko kaj povedali o njenih začetkih in njenem razvoju? Kdo so v tem času poleg vas poučevali? Koliko učencev je šlo v teh petintridesetih letih skozi Balantičevo šolo? Kdo poučuje letos in koliko učencev imate sedaj?

Začetek našega tečaja — kakor vseh ostalih — je bil težak, naj bo glede prostora ali učil. Prve prostore smo dobili v sanhuškem župnišču. Ker pa tu večkrat mi bilo prostega koticčka za nas, smo iskali zatočišče v privatnih hišah. Tako se je naša šolska družinica znašla v Gregčevi gostilni, včasih pa tudi pri

Tomažinovich, dokler nismo našli stalnih prostorov v Našem domu leta 1956.

Težko je bilo tudi z učnimi pripomočki. Za mlajšo skupino smo imeli en učbenik iz taborišča, za večjo skupino pa smo si pomagali, kakor smo vedeli in znali. V pomoč so nam bile šolske seje, na katerih smo se skušali o teh stvareh dogovarjati.

Da bi naštevale sodelavke v šoli, bi bilo nevarno, saj bi prav gotovo koga izpustila. Vsekakor so se vedno našle požrtvovalne moči, ki so rade priskočile na pomoč — zlasti pozneje, ko smo tečaj že razdeljevali po razredih.

Skozi našo šolo je šlo doslej kakih 500 učencev. Letos je 85

učencev z vrtcem vred. Poučuje jo: katehet je delegat dr. Alojzij Starc, v vrtcu sta Jožica Malovrh in Kristina Grilj, prvi razred poučuje Magda Zupanc, drugega Marija Zupanc, tretjega Irena Poglajen, četrtega Danica Malovrh, petega in šestega Kristina Jereb, obe višji skupini sta pa na mojih ramah. Petje vodi Anica Mehle s pomočjo Andrejke Selan. Za red, disciplino in vse upravne reči pa skrbi že dolga leta gospa Ivanka Puhek.

France Balantič ni otroški pesnik, je pa eden največjih slovenskih pesnikov in še narodni mučenec povrh. Ali se šolarji uče tudi njegovih pesmi?

Ko smo iskali imena za naše šole, res ne vem, kako da sem se spomnila na Balantiča. Najbrž sem čutila, da bodo v tem mlademu mučencu otroci le našli vzor zvestobe in ljubezni do vsega slovenskega in da bodo v njegovi žrtvi za vero našli tudi oporo. Njegove pesmi res niso otroške, so pa nekatere tudi po čutenju in vsebini zelo dostopne otrokom in so se že pri mnogih nastopih izkazali z njimi.

Kako je bilo s šolo v taboriščnih letih?

V taboriščih je bilo šolstvo precej dobro urejeno. Za prostore je poskrbelo taboriščna uprava, izvežbanih učnih moči je pa bilo tudi dovolj. Vpogleda v osnovnošolsko delo nisem imela, ker sem poučevala v vrtcu, ki ni imel do-

sti stika z ostalo šolo. So pa bili prostori vrtca zelo lično urejeni: stene poslikane s pravljicami, iz taboriščnih delavnic smo pa dobivali vsakovrstne igrače.

Ali imate vseskozi isti učni program? Kdo ga je izdelal? Ali ga lahko uresničujete?

Učni program se vseskozi dopolnjuje. Prve programe sta v glavnem izdelala gg. Majhen in Mizerit, te pa je učiteljski zbor po potrebi prilagojeval. Zlasti za prvi in drugi razred se moramo zahvaliti gdč. Anici Šemrov za njene skrbno izdelane zvezke. Obe knjigi, Zdomski živžav in Slovenski svet, pa so pripravile za to določene učiteljske skupine.

Na kaj ste polagali posebno važnost vsa ta leta pri vodstvu vaše šole?

Na naši šoli smo do zadnjih let polagali največjo važnost slovenščini z ozirom na branje, pisanje, spoznavanje zaslužnih slovenskih mož, njihovih del, kar smo povezovali z zgodovino in zemljepisom. S slovnico smo se spoprijeli le zadnja leta, pa se zdi, da smo pri prejšnjem načinu več dosegli, saj so iz šole prihajale učenke, ki so si z dobrim znanjem branja odprle pot v vse druge učenosti. Seveda so s poukom povezani tudi vsi dogodki cerkvenega leta, zlasti pa tudi vzrok našega bivanja v tej deželi — to je ideološko usmerjanje učencev.

Poleg šolskih predmetov v o-

žjem pomenu besede imate tudi pevske in igralske nastope. Kakšno važnost pripisujete le-tim in kdo vam pri tem pomaga? Koliko nastopov ali sodelovanj pri drugih prireditvah imate redno vsako leto?

V naši šoli smo res ves čas mnogo prepevali, celo dr. Miha Kreka smo sprejeli z majhnim koncertom, pa tudi druge obiskovalce. Tudi za kako igro se vsako leto pripravimo. Otroci pri igrah v slovenskem jeziku mnogo pridobijo: pri izgovorjavi in novih besedah. Vsako leto šola sodeluje pri očetovski, domobranski, materinski proslavi, na družinsko nedeljo, pri obletnici Doma, za božič in veliko moč. V veliko pomoč nam je pri vseh prireditvah g. Frido Beznik, saj v glavnem vse on režira, za kar smo mu vsi zelo hvaležni. Za pestrost odra pa se moramo zahvaliti g. Tonetu Oblaku.

Ali imate pomoč in zaslombo pri šolskem delu pri šolskem odboru in odboru Našega doma?

Šolski odbor staršev nosi velik del bremena pri našem delu. Dolej so bili vsi odbori zelo delavni. Imamo skoro vsak mesec sejo, po potrebi se pa celó sami skupno dogovarjajo. Tudi Naš dom nam je zelo naklonjen. Smo kakor jež, ko nam zmanjka prostor za kakšen razred, nam odbor Doma že najde prostor, ki ga želimo.

Kakšne odnose imate z drugimi šolami? Kaj vam pomenijo mesečne seje vseh voditeljic s šolskim referentom Zedinjene Slovenije?

Vse šole imamo med seboj prijateljske odnose. Na sejah si voditeljice pod vodstvom g. referenta Franceta Vitriha izmenjamo misli, skušnje, si priskočimo na pomoč pri šolski snovi, delamo skupne načrte, skratka, smo ena družina, ki si pomaga, kjerkoli je potrebno.

Ali nudijo starši šolskih otrok primerno sodelovanje? Ali sploh pošiljajo vse slovenske družine svoje otroke v sobotno dopolnilno slovensko šolo? Kaj pa narodno mešane družine?

Sodelovanje staršev je pač različno. V večini se zanimajo za delo v šoli in sodelujejo s šolo. Je pa seveda tudi nekaj družin, ki prepuščajo vse delo šoli in se ne zavedajo, da brez njihovega sodelovanja otroci ne morejo napredovati v naši šoli. Tudi je nekaj takih družin v našem okolišu, ki otrok ne pošiljajo v slovensko šolo, a jih skoro ne poznamo, ker so oddaljene od slovenske skup-

nosti. Z otroki iz mešanih družin je seveda težko. Imam nekaj izjem, ko so se taki otroci precej dobro privadili slovenskega jezika. To je največkrat zasluga starih staršev. V večini primerov pa taki otroci počasi šolo zapustijo, ker ne zmorejo dela.

Ali bi želeli kaj povedati svojim nekdanjim učencem preko Duhovnega življenja?

Svojim nekdanjim učencem bi rada povedala, naj se večkrat spomnijo, kdo je bil zavetnik šole, v katero so prihajali, in kaj je on žrtvoval za domovino in vero. Morda jim bo to še vedno v vzpodbudo, da bodo ostali zvesti narodu in veri, za kar je dal Balantič svoje življenje.

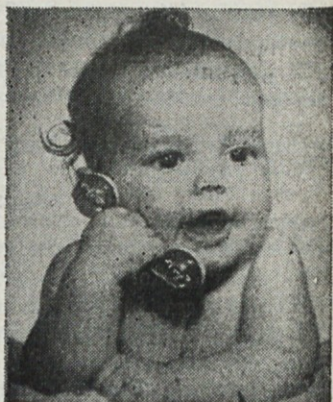
Pogovarjal se je
Jože Škerbec

v družini

Pismo ženinom in nevestam ob cerkveni poroki

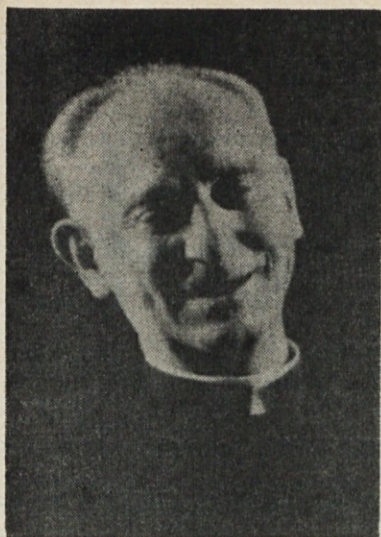
Draga novoporočenca!

Ob Vajini cerkveni poroki bi Vama rad izrekel svoja prisrčna voščila in najboljše želje za Vajino skupno življenjsko pot. Bog, ki je vir življenja in ljubezni, Vama daj obilo svojega blagoslova in vseh svojih darov za srečno in lepo zakonsko ter družinsko življenje. Jezus Kristus Vama bodi pot, resnica in življenje in Vajin zvesti spremljevalec. S cerkveno poroko, ki je kot zakrament posebno znamenje božje milosti in pomoči, sta se na nov in globlji način povezala tudi s Cerkvijo. Zato smeta vedno zaupati tudi v prijateljstvo in molitev cerkvenega občestva v župniji, kjer bo

Vajina nova družina Cerkev v malem. Tako bosta mogla lažje vztrajati v zvestobi vse življenje.

Veliko spodbudnih besed in različnih napovedi bosta slišala ob svoji poroki in v prvih časih svojega zakonskega življenja. Cerkev kot občestvo verujočih Vama želi dati na pot kruha božje besede v Sv. pismu in kruha življenja v evharistiji. Nudi Vama tu-

di prijateljsko človeško besedo v pogovorih, skupinah in v verskem tisku. Sprejmita to duhovno hrano odprtih rok in predvsem odprtega srca.

Ljubezen dveh mladih ljudi, ki se odločita za zakon, je vsa v znamenju življenja. V ljubezni želita najprej vidva sama doživljati čim bogatejše, srečnejše in lepše življenje. Iz Vajine ljubezni pa bo vzkliko tudi življenje Vajinih otrok. Z njimi bosta v družini delila vsak dan in v njih uresničevala svoje upe in načrte. V njih bosta na poseben način služila življenju; sprejela bosta skrb in odgovornost zanj ter ga tako varovala. Današnji svet je večkrat tako sovražen življenju. Zakonci se tu in tam naravnost branijo novega življenja v otrocih. Včasih celo nasilno uničijo

že klijoče življenje in zavračajo veliko poslanstvo, da bi služili življenju, zanj v ljubezni skrbeli in ga varovali. Zato Vaju prosim: bodita v službi življenja in ne v službi umiranja in izumiranja naših družin in našega naroda. Sprejmita odgovorno, pogumno, velikodušno, polna zaupanja in plemenite požrtvovalnosti otroke kot božji dar. Ne popustita pritiskom tistih, ki se posmehejejo številnim družinam in službo življenju sebično odklanjajo. Z otroki bosta sicer imela veliko skrbi in dela, a pomnoženo bo tudi Vajino veselje in sreča, bogastvo in smisel Vajinega življenja. Živa vera v Boga, zaupanje v božjo pomoč in varstvo ter mesebična ljubezen, ki živi iz božje dobrote in ljubezni, Vama bo dajala moči za tako življenje. S tem bosta tudi največ naredila za naš narod in njegovo prihodnost.

S temi željami in s to prošnjo Vaju, draga novoporočenca, izročam posebnemu božjemu in Marijinemu varstvu in Vaju blagoslavljam ter prisrčno pozdravljam

+ Alojzij Šuštar,
ljubljski nadškof in
slovenski metropolit

Premakljivi svečnik

„Ali ni nas nekaterih Bog prej pozabil, kakor mi njega? Zakaj je ta njegov svet tak, da sem že s sedemnajstimi leti morala zapustiti domače gnezdo, kjer je čivkalo preveč mladičev in odpiralo svoje lačne kljune, ker ni bilo dovolj potrebnega za vsakdanji kruh? Poleg tega pa so se drugi kopali v razkošju in od presitosti niso vedeli, kaj bi počeli na tem svetu.“

„To je hudo. Toda tega ni Bog kriv. Človeku je dal pamet in srce, naj bi s tema dvema odličnima darovoma urejal ta svoj in njegov svet. In človek ga urejuje, toda pri tem preveč uporablja svoj razum in premalo svoje srce. Potem pa nastane svet, ki je razumarsko hladen, pravičen samo v nekih načelih, ni pa pravičen po srcu, po svoji čustveni plati. Nazadnje je razum vse nekakšno vrhovno načelo, ki zanika tudi svojega Stvarnika, ker hoče vsemu biti absoluten gospodar. Srce mora molčati in tisto, kar bi maše življenje olepšalo, ga napolnilo z bratstvom in ljubeznijo, mora žalostno umolkneti. Tega

ni Bog kriv. Tega je kriv človek.“

„Če je Bog gospodar, tega človeku ne bi smel dovoliti.“

„Potem pa človek me bi bil več človek, ker ne bi bil svoboden.“

„Govoriva menda kar tako v prazno. Vse to sveta ne spremeni. Rajši mi povejte, kako bo z mojima otrokoma?“

„Glede česa, Rozika?“

„Glede krsta. Bi se dalo kako urediti?“

„Če želite, sveda. Toda zakaj želite, da bi bila vaša otroka krščena?“

„Ne razumem prav, zakaj vas to zanima, toda otroka odraščata in se vključujeta v to vaško skupnost. Ali maj bosta beli vrani med otroki, ki so vsi krščeni?“

„Samo zaradi tega, Rozika?“

„Tudi druge stvari so. Kako naj to razložim? Glejte, živim med temi ljudmi in se moje življenje na zunaj čisto nič ne razlikuje od njihovega. Morda ti verniki celo več slabega storijo kakor jaz, bolj preklinjajo, kvantajo, so škodljivi in opravljeni. Toda čutim, da imajo kljub svojim napakam neko upanje, neki globlji cilj in s

tem meko trdnejšo podlago za življenje, ki jim zato ne teče v prazno.“

„Vi torej želite, da bi vaša otroka tudi imela takšno upanje in bi našla smisel svojemu življenju.“

„Želim, da bi bila srečna. Upam, da bosta na ta način laže srečna in zadovoljna.“

„Z drugo besedo: radi bi, da bi otroka bila verna in versko vzgojena.“

„To bi rada.“

„Potem je vse v redu. Barica ju bo poučevala, da bosta za krst dobro pripravljena. Ker sta dovolj velika, bosta že sama pri krstu odgovarjala. Morata pa vedeti, kaj krst pomeni in zakaj ga prejemata.“

„Barica naj ju kar začne učiti.“

Barica se je z veseljem lotila dela in ju je redno učila, predvsem pa je z njima veliko molila. Molitev na pamet sta se naučila zelo hitro, ko pa so molili tako, kakor je kateri hotel Bogu kaj povedati, sta pa Barico v iznajdljivosti prekašala, saj sta imela več otroške domišljije.

Čez eno leto sta bila oba v veri toliko poučena, da je bil župnik zadovoljen in je izjavil, da sta za krst pripravljena.

V tem času se je Rozika z ljudmi dobro udomačila, saj je hodila pomagat k poljskemu delu, pa tudi v gozdu je pomagala in pri gradnjah. Kjer koli je bila potreba, so ljudje radi šli prosit njene pomoči, ker je bila dobra de-

lavka, pa tudi zgovorna in prijazna.

Največ je pomagala pri tistem slokem človeku, Janezu, ki je bil takrat, ko so jo hoteli magnati iz župnišča, najbolj glasen. Pred tremi leti mu je umrla žena in ostal je sam z malim otrokom. Otroka je vzela mati pokojne žene, kajti Janez ni znal ravnati z malim, ki je komaj shodil. Zdaj je bil čisto sam v svoji hiši. Imel je lepo kmetijo, v hlevu štiri krave in dva konja pa nekaj svinj. Edino skrb za živali ga je držala pokonci, da se ni popolnoma zane-maril in zapil od žalosti.

Včasih je prišla ta ali ona soseda, da mu je malo pospravila, oprala in hišo za silo uredila. Po nekaj mesecih so se tega naveličale in čakale druga na drugo, kdaj se bo katera spomnila in priskočila Janezu na pomoč. Nekega dne je ena izmed njih rekla Roziki:

„Tudi ti bi lahko kdaj priskočila Janezu malo na pomoč. Re-vež je, ko nima ženske roke. Vse v hiši je marobe. Me druge smo mu že velikokrat pomogle.“

„Nič mi ni rekel.“

„Nam tudi ne. Šle smo kar tako.“

„Pa če mu ne bo po volji?“

„Tega se ne boj. Samo prositi noče.“

Čez nekaj dni, ko je premagala nekaj pomislekov, se je Rozika odpravila k Janezu. Bilo ji je nerodno, kakor da se vsiljuje, toda šla je samozavestno, vsaj na zunaj in spetoma je vsakemu re-

kla, da gre k Janezu, ko so jo spraševali, kakor je na vasi navada, kam gre.

„Prišla sem malo pospraviti,“ mu je zaklicala proti hlevu.

Janez je zardel in bilo mu je strašansko nerodno. Prej bi pričakoval, da mu pride pospravljat župan kakor pa Rozika, saj se je še dobro spominjal, kako se je šopiril in širokoustil proti njej, ko jo je hotela vas izgnati in kako je prav on govoril v imenu vseh. Zato je zdaj zaloputnil hlevska vrata in zaklicaj proti kuhinji: „Moram v gozd.“ In že ga ni bilo.

Roziki se je zavleklo čez polodne in ko je zapirala vežna vrata, se je prikazal Janez.

„Zjutraj bi pa lahko toliko počakal,“ mu je rekla, „da bi mi vsaj povedal, kje imaš škof. Vsako stvar sem morala poiskati sama.“

„Nisem utegnil,“ je rekel v zadregi in zopet zardeval. „Koliko sem pa dolžan?“

„Za kaj naj bi bil dolžan?“

„Za pospravljanje, za delo?“

„Toliko, kolikor si plačal drugim ženskam.“

„Saj niso hotele...“

„Vem. Kar so naredile, so naredile zastonj. Taka je tu navada. In lepo je to. Zato jih tudi nisi vprašal, koliko si dolžan. Mene pa si.“

„Mislil sem...“

„Da, mislil si, da so tako dobre pač samo tukajšnje ženske, ne pa neka od bogve kod, ki se je vsilila v vas, ta pač ne naredi brez

plačila niti najmanjšega dela. Tako si mislil, da. Naj ti bo. Kljub temu sem prišla. Pa se ti ni treba skrivati pred menoj. Vsi smo dobri in hudobni skoraj v isti sapi. Zbogom!“

„Srečno!“ je rekel Janez, vesel, da je odšla, ker je vpricho nje zardeval in bleдел kot šolarček.

Rozika je še prihajala k nje-mu, vendar ne pogosteje od drugih žensk. Ko pa je sililo delo na polju in je bil Janez za vse sam, jo je vedno pogosteje prosil za pomoč. Poljsko delo ji je plačeval s pridelki, pa me skopo, ampak prav obilo. Počasi se je tako navadil na njeno bližino, da jo je težko pogrešal, če je dlje časa ni bilo blizu. Tudi Rozika se je navadila nanj in počasi spoznavala, da ni tak zagovednež, za kakršnega ga je od začetka imela, ampak da je prav prijeten in pameten možak njenih let.

Čedalje več sta si imela povedati in njuni pogovori so postajali sproščeni in odkriti.

„Ti ni nerodno, Janez, da mi-maš svojega otroka pri sebi? Saj te sploh ne bo poznal, če ne bo živel s teboj.“

„Še kako rad bi imel Janezka pri sebi. Toda s takim malim še ne znam ravnati. Ko bi bila ženska pri hiši, bi bilo vse drugače.“

„Pa si najdi katero.“

„Sem že našel. Pa ji ne upam povedati.“

„Kakšen možak pa si, da si ne upaš, da se je bojiš?“

„Ne bojim se nje. Bojim se, da me ne bi marala. Od upanja je

še vedno laže živeti kot od brezupa.“

„Ne vem. Meni je gotovost veliko več.“

Dolgo sta molčala, saj na vse to ni bilo več kaj reči. Končno je Janez le spregovoril:

„Tebe mislim, Rozika. Že dolgo. Bi hotela biti moja žena?“

„Odkrito povem, da sem na to vprašanje nekako čakala, čeprav sem si kar naprej dopovedovala, da ga ne boš nikoli izrekel. Toda zdaj, ko je vprašanje pred menoj, mi moraš dati nekaj časa za odgovor.“

„Vem. Moti te to, da imam otroka.“

„Prav to me ne moti prav nič. Imam rada otroke in ne samo svoja, tudi tvojega bi imela rada. Ti pa moraš tudi dobro premisliti, saj imam jaz dva, če imaš ti enega. In če bi se poročila s teboj, bi ju ti moral sprejeti kot svoja, brez razlike pri čemer koli.“

„Mislim, da se to razume samo po sebi. Če jemljem tebe, s teboj jemljem vse, kar imaš rada, in vse, kar je tvoje. Vse moje pa postane tudi tvoje in tvojih. Vse to sem večkrat dobro in natančno premislil.“

„Saj pravim, premislila bom.“

„In kako dolgo me boš pustila v negotovosti?“

„Kakšen teden ali dva. Posvetovala se bom z župnikom. Je pameten in tudi dober človek. Drugega nikogar ne poznam, ki bi mu lahko zaupala.“

„Kaj pa tvoji domači?“

„Tako dolgo smo ločeni in daleč drug od drugega, da smo se nekoliko odtujili. Nekoč pa smo se imeli radi in tako zelo smo držali skupaj.“

„Čas marsikaj zabriše. Tudi mojo hudo rano je vsaj za silo zacelil.“

„Vem. Izgubo prve žene. Le ohrani lepo misel nanjo, Janez. S tem me nikoli ne boš žalil.“

Novice IZ SLOVNIŠČINE

Slomškova nedelja

Vseslovensko Slomškovo slavlje je bilo v nedeljo 28. septembra popoldne pri Devici Mariji na Kamnu, ki je

znana božjepotna cerkev v župniji Vuzenica, kjer je Slomšek pastoralno deloval kot nadžupnik. Najprej je bila molitvena ura pred izpostavljenim Najsvetejšim za Slomškovo

beatifikacija, potem pa somaševanje slovenskih škofov in duhovnikov. Po vseh župnijah v Sloveniji po so letos že peto leto obhajali ekumenski dan. Slomšek je namreč ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda za edinost kristjanov in se zato tudi veliko trudil.

Baragov dan v Moravčah

Letošnji Baragov dan v Moravčah je bil v nedeljo 21. septembra. Slavje se je začelo ob 16. uri. Nadškof Šuštar je vodil somaševanje v župnijski cerkvi. Po maši je bila v cerkvi recitalna predstavitev Baragovega življenja in dela, ki jo je spisala Cili Kodrič, izvajali pa moravški fantje in dekleta.

Na gradu Belnéku je Baraga preživel nekaj počitnic pri svojem stricu Ignaciju. Grad so porušili po zadnji vojni in sedaj o njem ni več sledu razen kapelice, ki je stala pri gradu ali na grajskem dvorišču. Baragova sestrična Antonija je v starosti opisala počitniške dogodivščine s svojim bratrancem Friderikom. Ti spomini kažejo, da je bil mladi Baraga vesel svetovljanski fant, ki je pa znal biti tudi trd s seboj.

U m r l i d u h o v n i k i

Franc Mrak DJ

V 88. letu življenja in v 50. letu duhovništva je 10. julija umrl v svoji redovni skupnosti p. Franc Mrak, član slovenske jezuitske province, dolgoletni profesor prirodopisa v duhovniškem semenišču, vzgojitelj in pastoralni delavec. Rojen

je bil v Radovljici, k jezuitom je vstopil v svojem 26. letu med univerzitetnim študijem. Kot duhovnik je deloval v Sloveniji le 3 leta, 38 let pa v Dubrovniku, kjer je na gimnaziji poučeval prirodopis, nemščino in verouk in kot pastoralni delavec rad pomagal po župnijah.

P. Valentin Rozman DJ

28. aprila 1986 je v Sao Paulo umrl slovenski jezuit p. Valentin Rozman, ki je bil sicer član Centralno-vzhodne brazilske province. Rojen je bil 1899 v župniji Mošnje, stopil kot mlad fant v jezuitsko semenišče v Turinu, bil posvečen v Rimu 1931. V Braziliji je bil profesor latinščine in grščine, retorike in filozofije, bil predstojnik raznih redovnih skupnosti, od 1953 do 1980 pa bil voditelj Apostolstva molitve v škofiji Sao Paulo.

Franc Križman

7. avgusta je v soboški bolnišnici umrl upokojeni župnik Franc Križman, ki je zadnjih 6 let preživel v Duhovniškem domu v Beltincih. Rojen je bil 1907 v župniji Sv. Lovrenc na Dravskem polju, bil 1933 v Mariboru posvečen, kot kaplan deloval v Grižah, Brestanici in Breslovčah, kot župnik pa v Belih vodah, v Ambrusu na Dolenjskem in v Ločah pri Poljčanah. Posebej se je posvečal oznanjevanju božje besede in oskrbi bolnikov.

Rudi Žgur

30. junija je umrl v prometni nesreči Rudi Žgur, župnik v Ospu na Koprskem. Rojen je bil pred 70 leti

v Kazljah v tomajski župniji, bogoslovje je študiral v Gorici, v du-rnici, v duhovnika pa bil posvečen v Trstu 1942. Kot duhovnik se je po-svetil vernikom slovenske Istre. 21 let je bil v Podgorju, od 1963 do 65 župnik v Ravnici pri Grgarju. Rojen v Ospu. Bil je preprost, skromen, ljubezniv in osebno urejen duhov-nik, ki je duhovniške dolžnosti vest-no opravljal.

Prelat Andrej Simčič

15. julija je nepričakovano umrl za srčno kapjo prelat Andrej Simčič, župnik v Ravnici pri grgarju. Rojen je bil 1912 v Humu pri Kojškem v Goriških Brdih. V duhovnika je bil posvečen 1935; lani je obhajal zla-to maš,o. Od nove maše do 1953 je deloval v Sv. Križu na Vipavskem. Odlikovala ga je bistrina duha, od-ličen spomin in plemenito srce. V Križu se je zelo trudil za oznanje-vanje božje besede v domačem je-ziku, za lepoto cerkvenega petja, učil je igre in si prizadeval za na-še narodne pravice, za slovensko kulturo in izročilo. Med vojno je večkrat zastavil svoje življenje, da je reševal druge. Ob koncu aprila 1945 se je pred partizani umaknil v Gorico in nato še dalje v Italijo, vendar se je septembra 1945 vrnil na svojo župnijo. Leta 1956 je bil 3 mesece v zaporu v Ljubljani. V težkih povojnih letih je vneto orga-niziral in vodil ljudske misijone po župnijah. Aktivno je posegal potem v liturgično obnovo in sodeloval tu-di v medškofijskem liturgičnem sve-tu. 1953 je bil prestavljen v Sol-kan, kjer je bil 24 let župnik in de-

kan, zraven pa še svetovalec in po-močnik apostolskega administrator-ja Mihaela Toroša. V tistih letih je veliko birmoval in vodil po župnijah najrazličnejše cerkvene slovesnosti. Po Toroševi smrti je bil nekaj me-secev tudi kapitularni vikar do ime-novanja dr. Janeza Jenka za upra-vitelja primorske administrature v Jugoslaviji. Ko se mu je zdravje zrahljalo, je prevzel faro v Ravnici, pomagal pa tudi po drugih župni-jah. V življenju je opravljal različ-ne odgovorne službe korist vernega slovenskega ljudstva na Primorskem. Pri pogrebem opravilu so bili ško-fje Jenko, Pirih in Lenič ter 100 duhovnikov. Prelat Simčič je bil eden najbolj vidnih in najbolj zaslužnih duhovnikov na ozemlju goriškega de-la škofije po drugi svetovni vojni.

Tudi Slovenci v Argentini se ga spominjamo s hvaležnostjo. Pred le-ti je obiskal v Buenos Airesu svoje sorodnike in maševal med primorski-mi rojaki, nato pa preskrbel podobo svetogorske Marije, ki je sedaj v cerkvi sv. Rafaela v Devoto, kjer imajo primorski rojaki mesečno slo-vensko mašo. Vsi, ki smo ga spo-znali, ga bomo ohranili v najlepšem spominu kot dobrega duhovnika in zavednega Slovenca.

med nami v Argentini

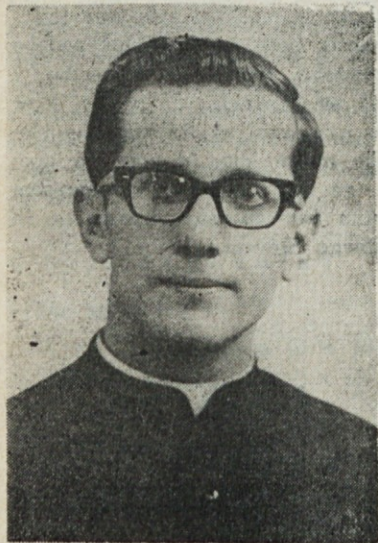
Duhovnik Andrej Zarnik IMC

13. avgusta se je v Venezueli smrtno ponesrečil 44-letni slovenski duhovnik Andrej Zarnik. Peljal se je z avtom po avtocesti iz Victorie v Cagua v bližini venezuelskega glavnega mesta Caracas. Ko se je vračal z obiska neke prijateljske slovenske družine, je iz neznanih vzro-

kov avto zavozil s ceste in se večkrat prevrnil. S hudimi poškodbami na glavi so ga pripeljali v bolnišnico v Victorio, kjer je še prejel sv. maziljenje in po 3 urah po nesreči izdihnil.

Rajni Andrej je bil rojen v vasi Našovče pri Komendi na Gorenjskem 17. januarja 1941. Družina se je maja 1945 umaknila na Koroško, begunska leta preživela v taboriščih v Avstriji in se nato izselila v Argentino. Naselili so se v Mendozí in tam so odraščali Zarnikovi otroci. Andrej je pri 12 letih vstopil v misijonsko družbo Consolata v San Francisco v kordovski provinci. Srednjo šolo je končal v Córdoba, noviciat opravil v Sao Paulo v Braziliji, bogoslovne študije v Turinu v Italiji in bil tam posvečen 18. decembra 1965. V rodni župniji v Komendi je bila slovesnost nove maše 17. julija 1966, v krogu družine in mendoških rojakov pa šele 9. oktobra 1966. Za duhovniško geslo si je izbral Pavlove besede: „Da bo Bog vse v vsem.“

Po vrnitvi v Argentino je deloval 4 leta v Rosariu, kjer je dušno-

pastirsko oskrboval tudi slovensko skupnost. Zatem je bil 5 let v Pa-so del Rey blizu Lujana, 2 leti v Italiji, 1 leto v Angliji in zadnjih 6 let v mestu Los Castores v Venezueli.

Pokojnik je bil naravi družaben in vesel ter priljubljen pri sobratih in pri vernikih. Zato je smrt vse hudo prizadela. V farni cerkvi, kjer je ležal na parah, so se zgrinjali verniki k molitvi in zadnjemu slovesu. Pogrebno mašo je imel pomožni škof Boza, z njim pa je somaševalo nad 20 duhovnikov.

V Argentini žalujejo za njim njegova sestra Kristina por. Jerovšek z družino in bratje Vinko, Miha, Franci in Ivan z družinami.

Naj Gospod poplača svojega duhovnika z nebeškim bogoslužjem!

Duhovnik Jože Rott — umrl

Zadnjo sredo v mesecu imamo slovenski duhovniki, ki bivamo in delujemo v Velikem Buenos Airesu, svoj mesečni sestanek. Na juljskem sestanku je bil med nami še sobrat Jože Rott, na dan avgustovega sestanka pa je bil njegov pogreb.

Duhovnik Rott je bil najstarejši slovenski duhovnik v Argentini. Dočakal je 87 let. Do zadnjega je bil še delaven. Le 3 tedne pred smrtjo je hujše obolel na srcu in bil interniran v sanatoriju San José.

Rojen je bil 29. maja 1899 v Dolu pri Ljubljani in bil posvečen v duhovnika 29. junija 1923 v ljubljanski stolnici. Služboval je kot kaplan v Podzemlju pri Metliki, Ra-decah pri Zidanem mostu, Višnji go-

ri, Dolu pri Ljubljani in nazadnje kot ekspozit pri sv. Joštu nad Kranjem.

Maja 1945 se je pred partizani umaknil na Koroško in bil v begunskih taboriščih v Vetrinju in v Judenburgu. Ko ni bilo izgledov za vrnitev v domovino, se je leta 1949 izselil v Argentino. V buenosaireški nadškofiji je deloval kot kaplan do leta 1961 v župniji sv. Jakoba apostola, od tedaj pa do konca na fari sv. Janeza Vianneya. Kljub letom je opravljal vse delo v pisarni ter maševal, spovedoval in krščeval. Pri delu je bil vesten in si ni jemal ne prostih dni ne počitnic. Ves se je posvetil pastoralnemu delu med domačini.

Po značaju je bil zadržan. Ob svoji zlati in biserni maši ni maral nobene omembe v listih. Rad pa je bral. Bil je naročen na vse naše liste in knjižne izdaje. Redno in rad je hodil vsa leta tudi na naše duhovniške mesečne sestanke.

Na parah je ležal v cerkvi sv. Janeza Vianneya, v kateri je deloval 25 let. Na pogrebni dan je vodil somaševanje slovenskih in argentinskih duhovnikov pomožni škof Eduardo Mirás. Cerkev so napolnili farani in učenci farne šole. Pokopan je v grobnici na pokopališču Recoleta, kjer je pogrebno opravilo zmolil delegat dr. Alojzij Starc.

Romanje v Lourdes

V nedeljo 17. avgusta, po prazniku Marijinega vnebovzvetja in pred praznikom Marije Kraljice, smo imeli vsakoletno romanje v Marijino

božjepotno svetišče v Lourdes. Romarji smo se najprej zbrali pri lurški votlini in po pozdravni pesmi odmolili dve desetki rožnega venca. Med molitvijo ostalih desetk se je nato vila procesija v gornjo cerkev: za križem najprej vrste fantov in mož, deklet in žena, v sredi pa kip lurške Marije, skupina narodnih noš, ministranti in duhovniki. V gornji cerkvi so bile pete litanije Matere božje in romarska maša, med katero je nad 1300 rojakov prejelo obhajilo. Ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov, pri harmoniju pa je bil organist Gabrijel Čamernek.

Delegat dr. Alojzij Starc se je v pridigi spomnil raj. msgr. Oreharja, nato očrtal versko-mravnostanje v deželi in v naši skupnosti, podal smernice za poglobljeno osebno in družinsko življenje v naši skupnosti, napovedal slovenski katoliški shod v Argentini in omenil v prihodnjem letu prihod papeža Janeza Pavla II. v Argentino, obisk enega slovenskih škofov in birmo ter 125-letnico smrti škofa Slomška.

XVII. glasbeni večer SDO in SFZ

16. avgusta je bil v veliki dvorani Slovenske hiše vsakoletni glasbeni večer, ki ga priredita mladinski organizaciji. Povezavo sta napovedovala Andreja Vombergar in Marjan Loboda ml. V 1. delu so nastopili Evgen Klemenčič (kitara); vokalni kvartet San Justo (Nežka Markovič, Magda Skvarča, Stanko Jelen in Marko Malovrh); mladi pianist Ivan Vombergar, pevci Vilma Mareschi, Marta Skvarča in Vinko

Lazar in Mladinski zbor San Justo pod vodstvom Andreja Selana, v 2. delu pa instrumentalni ansambel (Jože Beltram, Ivi Korošec in Marko Rant), basist Luka Debevec, Pristavski mladinski zbor s pevovodkinjo Anko Savelli-Gaser, pianist Andrej Jan in Mladinski zbor Slomškovega doma pod vodstvom Tineta Selana. Za sklep je vsa dvorana zapela Mladinsko himno. Sceno je izdelal Tone Oblak, opremo Jože Urbančič, za lučne efekte in zvočno vmesno spremljavo pa sta skrbela Bogdan Magister in Pavel Malovrh. Program in izvedba sta bila v okviru lepe scene na res zadovoljivi ravni.

Nova maša

Antona Bidovca

V nedeljo, 7. septembra, je bila v cerkvi Marije Pomagaj slovesnost nove maše našega novomašnika Toneta Bidovca, ki je bil rojen 1961 v Buenos Airesu, filozofske in teološke študije opravil v Ljubljani, bil 29. junija letos tam posvečen, se inkardiniral v ljubljansko nadškofijo in se vrnil v Argentino, da bo deloval v slovenskem dušnem pastirstvu v tej deželi.

Cerkev, dvorišče Slovenske hiše in dvorano so praznično okrasili Stane Snoj, France Bidovec, Ivan Rode, Janez Štefe, Ivanka Krušič in Anica Rode z drugimi sodelavci. Žene in dekleta so napletle vence po stari slovenski navadi.

Ob 11. uri se je začel slovesni vstop v cerkev: za križem in narodnimi nošami so šli somaševalci z no-

vomašnikom ob prepevanju mladinskega zbora Slomškovega doma, pod vodstvom lic. Tineta Selana in ob orgljanju Rezke Snoj. Rojaki so napolnili cerkev in velik del dvorišča. Pred oltarjem sta novomašnikova oče in mati, Tone Bidovec in Cvetka Bidovec roj. Božnar, pokrižala sina na čelo, novomašnikova sestra Bernardka pa ga je pozdravila in mu izročila novomašni križ. Med 16 somaševalci sta bila tudi bratranca novomašnikove matere: Jože Božnar, župnik pri sv. Vidu v Clevelandu, in Janez Rihar, župnik pri sveti Družini v Mostah v Ljubljani. Mašni napovedovalec je bil Marko Mele, berili sta brala Danica Malovrh in Stane Snoj, pridigal pa je delegat dr. Alojzij Starc. Ceremoniar je bil bogoslovec Franci šenk, pomagala pa sta mu bogoslovec Toni Hvalica in redovni brat Matevž Štirn. Celotno novomašno slavje s prošnjo k Sv. Duhu, vedno lepo pesmijo Novomašnik, bod' pozdravljen, novomašnikovim blagoslovom, slovesno evharistično daritvijo, lepo oblikovanim bogoslužjem je bilo za vse številne udeležence lepo in bogato doživetje.

Novomašno kosilo je bilo v dvorani Slovenske hiše. Med obedom so novomašniku čestitali in mu izrazili najboljše želje na njegovo duhovniško pot delegat dr. Alojzij Starc, ramoški dušni pastir Jože Škerbec in predsednik Slovenske katoliške akcije lic. Milan Magister. Vsi so izrazili veselje, da se je novomašnik odločil za pastoralno delovanje v naši skupnosti. Novomašni svatje so se tudi še po petih litanijah in blagoslovu v cerkvi vrnili

v dvorano in se ob pogrnenih mizah v prazničnem razpoloženju ob prijateljskem pomenku in prepevanju slovenskih narodnih pesmi zadržali do večernih ur.

Duhovne vaje za dekleta

Od petka, 22. avgusta, zvečer do nedelje, 24. avgusta, popoldne so bile v Domu duhovnih vaj Marije Pomocnice v San Miguelu duhovne vaje za dekleta. Udeležilo se jih je 35 deklet, vodil jih je p. dr. Lojze Kukovica DJ.

Obisk koroških gostov

V avgustu sta obiskala slovensko skupnost v Argentini predstavnika slovenske Koroške dr. Reginald Vospernik, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu in glavni urednik kulturne revije Celovski Zvon, in dr. Janko Zerzer, predsednik Koroške krščanske prosvetne zveze. Na obisk ju je povabila Slovenska kulturna akcija s pomočjo Jožeta Kopeiniga, rektorja Doma v Tinjah. Prišla sta, da bi se osebno seznanila s kulturno dejavnostjo in družbenim življenjem v Argentini ter predstavila slovensko koroško preteklost in še posebej njeno današnjo stvarnost. Program njunega bivanja je bil nabit in utrudljiv, saj sta se udeležila vrste kulturnih prireditvev in družabnih srečanj, obiskala krajevne domove in kulturnike ter imela srečanja s predstavniki našega javnega življenja in naše mladine.

V ponedeljek 4. avgusta sta v spremstvu predsednika SKA Ladisla-

va Lenčka, ki ju je spremljal ves čas, obiskala Slovensko hišo. Delekat dr. Alojzij Starc jima je razkazal cerkev Marije Pomagaj, dušnopastirstvo pisarno, pisarni Svobodne Slovenije in Zedinjene Slovenije ter šolske in druge prostore Slovenske hiše. S slovenskimi dušnimi pastirji sta bila na kosilu.

Naslednji dan sta se udeležila seje Slovenske kulturne akcije in se seznanila z njenimi člani.

8. avgusta zvečer je na 7. kulturnem večeru SKA dr. Zerzer predaval o slovenski Koroški, 15. avgusta pa dr. Vospernik o šolstvu in slovenski gimnaziji v Celovcu, in pa o slovenskem kulturnem prostoru ter o reviji Celovski zvon. V soboto 9. avgusta, sta se gosta udeležila reprize Kremžarjeve drame Živi in mrtvi bratje v režiji lic. Stanka Jerebiča v Našem domu v San Justu in tam ostala na večerji z odborniki in člani ND. V nedeljo sta se udeležila mladinskega dneva v Slomškovem domu v Ramos Mejiji in se pogovarjala z odboroma mladinskih organizacij in odborom SD. V ponedeljek 11. avgusta je bil v Slovenski hiši koncert solospjevov in dvospjevov slovenskih in svetovnih skladateljev v izvedbi mezzosopranistke Bernarde Fink in njenega brata baritonista Marka. V soboto 16. avgusta dopoldne so učenci vseh naših osnovnih šol v veliki dvorani Slovenske hiše pozdravili gosta s petjme in zbornimi recitacijami, popoldne pa sta dr. Vospernik in dr. Zerzer obiskala Srednješolski tečaj rav. M. Bajuka v Slovenski hiši in se pogovarjala s profesorji in študenti.

Isti večer sta bila pri odprtju grafične razstave akad. slikarja Ivana Bukovca in se nato udeležila mladinskega glasbenega večera. Obiskala sta nekatere naše javne delavce: dr. Tineta Debeljaka, dr. Marka Kremžarja, predsednika ZS Lojzeta Rezlja, dr. Vinka Brumna, prof. Alojzija Geržiniča, arh. Marjana Eiletza, slikarko Baro Remec, kiparja Franceta Ahčina, sourednico CZ dr. Katico Cukjati itd. Ogledala sta si kreditno zadrugo Slogo, tovarni Hermana Zupana in bratov Oblak, obiskala krajevne domove: Slovenski dom v San Martinu 14. avgusta, Pristavo v Castelarju 19. 8., Slovenski dom v Carapachayu 22. 8. in Hladnikov dom v Slovenski vasi 24. 8.

V nedeljo 17. avgusta sta se udeležila romanja slovenske skupnosti v Lourdes, v ponedeljek 18. 8. pa srečanja z večerjo Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva. Z 8 mladinci, souredniki Mladinske vezi, sta imela „tiskovno konferenco“, s skupino mladih pa pogovor 17. 8. dopoldne. Od 20. do 23. 8. sta koroška gosta obiskala tudi rojalke v Mendoza. Poslovilni večer je bil v Slomškovem domu v soboto 23. s Koroškim večerom; najprej je bil koncert Gallusa z domoljubnimi in koroškimi pesmimi, z nagovorom Ladislava Lenčka in Lojzeta Rezlja in s poslovilno besedo obeh gostov ter nato s skupno večerjo. V nedeljo je bila kot zadnja prireditev v okviru obiska dramska predstava „Osmi dan“ Alberta de Zavalfa v režiji Frida Beznika v Slovenski hiši.

Koncert Bernarde in Marka Fink

11. avgusta sta mezzosopranistka Bernarda Fink in baritonist Marko Fink imela v veliki dvorani Slovenske hiše celovečerni koncert solo-spevov in dvospevov slovenskih in tujih skladateljev. Pri klavirju ju je spremljal maestro Ernesto Mastronardi. V 1. delu sporeda sta pela speve J. S. Bacha, Falconieria, A. Scarlattia, Schuberta, Brahmsa, Fauréa, Mahlerja in Mozarta, v 2. delu pa Lópeza Bucharda, Ginastere, Mastronardia, Alojza Geržiniča Uspavanko, Mrak, Jesensko pesem, Baragovo smrt, Pomladno radost, J. Pavčiča (Dedek Samonog) in slovensko ljudsko „Pojdem u Rute“. Uvode je napisal prof. Geržinič, bral pa Frido Beznik. Oder za klavir je oskrbel Tone Oblak. Pevca sta s svojim umetniškim nastopom osvojila publiko, ki je povsem napolnila dvorano. Prireditelj je bila pod okriljem Slovenske kulturne akcije.

Drama Osmi dan

Gledališki odsek SKA je s sodelovanjem Slovenske misijonske zveze uprizoril na odru Slovenske hiše v nedeljo 24. avgusta dramski prikaz v 8 podobah o kolonizaciji Amerike „Osmi dan“, delo argentinskega dramatika Alberta de Zavalía v prevodu Nikolaja Jeločnika. V režiji Frida Beznika so nastopili mladi igralci Kristina, Kremžar, Andrejka Vombergar, Boštjan Modic, Marko Selan, Jamko Erjavec, Jože Oblak, Franci Papež, Blaž Miklič, Jože Korošec, Emil Urbančič, Marko Vombergar, Franci šturn, Ivo Urbančič,

Jože Oberžan, Janko Jereb in Klavdija Malovrh; luči: Bogdan Magister, scena: Franci Klemenc, realizacija scene: Jože Cukjati, Magda Klemenc, Helena Klemenc; uprizoritev je bila v počastitev priprav na 500-letnico pokristjanjenja Amerike in ob obisku predstavnikov slovenske Koroške. Delo bodo ponovili na misijonsko nedeljo.

Razstava Ivana Bukovca

Pod okriljem SKA je bilo v soboto 16. avgusta odprtje grafične razstave akad. slikarja in rezbarja Ivana Bukovca v mali dvorani Slovenske hiše. Uvodno besedo je spregovoril arh. Jure Vombergar, vodja likovnega odseka SKA. Umetnik je tokrat razstavil 28 grafik. Motivi razstavljenih slik so pretežno pokrajine in rože, oblikovani zvečine s tušem. Razstava, ki je zbrala veliko obiskovalcev, je bila odprta tudi v nedeljo 24. avgusta.

Koroški večer

Slovenska kulturna akcija je z Zedinjeno Slovenijo organizirala „Koroški večer“ s koncertom pevskega zbora Gallus v pozdrav in slovo koroških gostov dr. Vospernika in dr. Zerzerja v dvorani Slomškovega doma v soboto 23. avgusta.

Moški zbor Gallusa je pod vodstvom Anke Savelli-Gaser izvajal 3 pesmi: G. Ipavec, O mraku; A. Nedved, Mili kraj; B. Ipavec, Domovini; mešani zbor pa naslednje pesmi: J. Skramp, Kje dom je moj; P. Kernjak, Rož, Podjuna, Zila; C. Pregelj, A. Gaser, Spou ptice pojó; F. Ma-

rolt-L. Lebič, Travniče so žie za-
lene; P. Kernjak, O ti preburna žen-
ska stvar; L. Lesičjak-L. Kramolc,
Pesem o rojstvu; M. Hubad, N'mav
čriez jizaro; J. Flajšman, Triglav;
solisti so bili Anica Mehle, Janez Je-
rebič, Vinko Lazar, Matjaž Maček in
Janez Mežnar.

Poslovilne besede sta izrekla
predsednik SKA Ladislav Lenček in
predsednik ZS Lojze Rezelj, nato pa
še dr. Reginald Vospernik in dr. Jan-
ko Zerzer. Za sklep je bila skupna
poslovilna večerja.

Nekatere prireditve

Mladinski dan je bil v Sloven-
skem domu v Carapachayu v nede-
ljo 24. avgusta, v nedeljo 31. av-
gusta na Pristavi v Castelarju in v
nedeljo 14. septembra v Našem do-
mu v San Justu.

V Rožmanovem domu je bilo v
nedeljo 24. avgusta praznovanje 17.
obletnice blagoslovitve z mašo in
skupnim kosilom, v nedeljo 6. sep-
tembra pa spominska svečanost ob
40-letnici usmrtitve gen. Leona Rup-
nika.

V Slovenskem domu v San Mar-
tinu je bila v nedeljo 7. septembra
tombolska prireditve, v soboto 13.
septembra pa je tam gostovalo Slo-
vensko gledališče Buenos Aires z ve-
seloigro Leopolda Suhadolčana „Na-
robe stvari v mesto Petpedi“ v re-
žiji Maksa Borštnika.

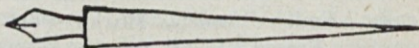
Na avgustovem sestanku Lige že-
na-mati v San Martinu je dr. Jure
Rode govoril o „evangeliju spričo

krize civilizacije“ in o verskih sek-
tah.

V Slovenskem domu v Carapacha-
yu je bil 30. avgusta, občni zbor, 31.
avgusta za informativni sestanek
SLOGE.

Občni zbor DS v Mendoza

13. julija je Društvo Slovencev v
Mendoza imelo svoj 37. letni občni
zbor. Po poročilih odbornikov so bili
izvoljeni v novi odbor: arh. Božidar
Bajuk — predsednik, Maks Ovčjak
— 1. podpredsednik in vodja grad-
benega odseka, Jaka Bajda — 2.
podpredsednik, inž. Jože šmon — 1.
tajnik, Stane Grebenc — 2. tajnik,
Dane Žumer — blagajnik, inž. Ja-
nez Grntal — pomočnik, Davorin
Hirschegger in Janez Bajda — go-
spodarja, Jure Kavka — knjigovo-
dja; odborniki: Lovro Jerovšek, Pav-
le Bajda, Janez Štirn, Jaka Mlinar,
Anica Hirschegger in inž. Marjan
Bajda; za medorganizacijski svet v
Buenos Airesu predstavnik Pavle
Bajda; nadzorni odbor Marko Milač,
Jože Kralj, Peter Slovša; knjižničar-
ka — Darinka Žumer, za šolsko
knjižnico — Mari Mlinar; gradbe-
ni odbor: Maks Ovčjak, arh. Boži-
dar Bajuk in Pavle Bajda; šolski
odbor: Francka Juhant, Mari Mlinar
in inž. Jože šmon; razsodišče: Er-
nest Hirschegger, inž. Jože Germ in
Lado šmon.

Prsti časa

Pesniška zbirka Tineta Debeljaka ml., obsegajoča 50 strani. Izšla je pri Slovenski kulturni akciji kot 125. izdanje maja 1986, v opremi arh. Jureta Vombergarja.

Debeljak ml. se je kot pesnik predstavil pred več kot 20 leti v skupni pesniški zbirki **Pesmi iz Pamppe** (Homo viator) skupaj z Vinkom Rodetom.

V glavnem njegova poezija izvira iz širjav argentinskega pampskega sveta in pa z večnih višin andskih gorskih masivov. Izogne se kakršnikoli reminiscenci na stari svet — domovino; ujet je le v svobodna doživetja lepotnih prostranosti nove zemlje.

Prisluhnimo samo, kako s kratkimi besedami oriše na videz mrtvo brezmejno Pampo, ki ji cesta razpara prej mirno srce. „Ostra cesta reže Pampi v srce brazde nemira. / Našo popotno pesem / spremlja veter / na orgle oblakov.“ / Skale s poti /. — Ali topla podoba zadnjega obrisa škrlatne zarje v gorah ob čakanju rojstva zvezd: „Oranžni škrlat nad zavesami oblakov / potuje za obrise skal / po zadnji sončni poljub nocoj... Sivomodri prsti Nahuel Huapija / počivajo v dlani gorá... /.“ (Sončni amankaj). Še en primer, kjer pesnik doživeto naslika hrepenenje duše do zadnje višine, odkoder naprej ostane le še čudovito vživljanje v večni mir. „Na

vrhu / večnost napolni hrepenenje duhá, — oči odpočivajo / od vijoličnih dalj. / V belini / je sklenjena večna vez, / gore in jaz strmimo v vekoviti mir.“ / Večna vez /. — Kar zabolí te iskreni pesnikov glas odpovedi: „Ne, išči, deklica, / našla boš le bolečino / v toplem čakanju / na živo mavrico / tvojih dlani.“ (Iskanja).

Bereš, še enkrat, morebiti še v tretjič: tedaj pronikneš v globino pesnikovih zasnov ter se znajdeš na tleh zanesljive realnosti. Vse, kar je trdnega, pristnega, prečiščenega, kar je sposobno ostati in preživeti čase, brstí iz resničnih doživetij. Pesnik jim izbere dovršene oblike ter jih obda z zvenečimi metaforami. Brez dvoma so Prsti časa dozoreli vrednotni izbor resničnih lepotnih drobcev življenja, ki nudijo žejni duši zadostitev pričakovanja in hrepenenja.

Kako bi nekaj risb ali vinjet s svojo toploto poživilo in približalo zbirko!

-jkc

ROMANJE

Na cesti hrepenenj se je srečalo upanje s časom.

Z roko v roki mimo ubitih željá, mimo neizpolnjenih ur, romata za mirno zarjo v horizont oči.

Tine Debeljak ml.

KJE JE KAJ

LETO 53

OKTOBER-NOVEMBER 1986

UVODNIK	Misijonski poklic raste iz evharistije (Metod Pirih, koprski škof pomočnik)	513
MOLITEV	Rožni venec (Lojze Kozar)	514
EVHARISTIČNO LETO	Evharistična molitev (Anton Nadrah) ...	537
ŠKOF ROZMAN	O resnični podobi škofa Rožmana (Nikolaj Jeločnik)	518
SODOBNA VPRAŠANJA	Teologija osvoboditve (Božidar Fink)	531
IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA	In življenje teče naprej... (Franc Pernišek)	526
	Poziv Slovenskega narodnega odbora	530
	Slomškov dom praznuje svoj srebrni jubilej (Jernej Tomazin)	541
	Tomazinovi mami za jubilejni šopek (Anica Šemrov)	545
	Katici Prešernovi v iskreno priznanje (Anica Šemrov)	548
	Ob 30-letnici Našega doma v San Justu (Jože Miklič)	549
	Slovenski dan v Našem domu aprila 86 (Jože Krivec)	555
Pogovor z Angelco Klanšek, voditeljico Balantičeve šole (Jože Škerbec)	557	
V DRUŽINI	Pismo ženinom in nevestam ob cerkveni poroki (Alojzij Šuštar, nadškof)	560
LEPOSLOVJE	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	562
	Nova pesniška zbirka: Tine Debeljak ml., Prsti časa (-jke)	575
	T. Debeljak ml.: Skale s poti 547, Romanca o smaragdnih očeh 554, Romanje	575
KRONIKA	Iz Slovenije	565
	Med nami v Argentini	568

AÑO 53

OCTUBRE-NOVIEMBRE 1986

Komur delo v resnici pomeni vrednoto, temu ni treba štirideset let ponavljati istih besed.

— — —

Čakajoč na vlak za boljši jutri štejemo mercedese, ki vozijo mimo.

— — —

Osem faz nekega projekta: 1. Ideja. 2. Razmišljanje. 3. Navdušenje. 4. Realizacija. 5. Streznitev. 6. Iskanje krivcev. 6. Nagraditev neudeleženih. 7. Kaznovanje nedolžnih. (Kakršnakoli podobnost z nenamereno zavoženimi investicijami ni slučajna.)

— — —

Delavski razred dobiva več obljub, kot jih lahko plača.

— — —

Uradno je slišati, da bo inflacija do konca leta 77-odstotna. Eh, ta naša pretirana skromnost!

— — —

Nekateri se čudijo, da imamo najslabše plačano vlado na svetu. Kaj še niso nikoli slišali za nagrajenje po delu?

— — —

Na nedavnem slovenskem knjižnem sejmu so poudarjali, da je slovenska knjiga v hudi krizi. Slovenski bralci tudi.

— — —

Če bomo tako nadaljevali, bomo država z največ proletarci.

— — —

Svoboda je v samoupravnem socializmu omejena samó z neomejeno svobodo omejevanja svobode.

Tretja runda boksa je končana.

„Kaj misliš,“ vpraša eden od obeh boksarjev svojega trenerja v kotu, „ali ga bom premagal?“

„Čisto mogoče! Če boš še naprej tako divje suval v zrak, bo dobil v naslednji rundi pljučnico.“

— — —

Jaka se je zaljubil v lepo blodinko Sonjo.

„Ali bi hoteli postati moja žena?“ jo je vprašal.

„Ne, prav zares ne, ampak okusimate odličeno.“

— — —

„Ali imaš velikokrat drugačno mnenje kot tvoja žena“

„O, dostikrat!“

„In kaj pravi žena?“

„Nič, saj tega sploh ne ve.“

— — —

Nerodno povedano.

Receptor v hotelu: „Pri nas se boste počutili kakor doma.“

Gost: „Bog ne daj! Čemu sem pa potem prišel na dopust?“

— — —

„Ko sem se jaz poročila, je bil moj mož zelo kratkoviden.“

„O, vem, vem...“

— — —

„Natakar, prinesli ste mi le pol krožnika juhe!“

„Pokusite jo, gospod, pa mi boste hvaležni!“

— — —

Dekle prijateljici: „Svojega fanta imam iz srca rada. Včasih pa le zdvomicim, kaj če v resnici nima takega dohodka, kot trdi.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231.
Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1986: **▲** 35, drugod 27 USA dolarjev.
DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231
Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.